MATTU ã LUK
IN
KUSAIE

MWO ŠAŠU

LUN

JISUS KRAIST LEUM LAS,

MA

LUK EL ŠIM.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1871.

MWO S̆AS̆U LUN JISUS KRAIST LEUM LAS, MA LUK EL S̆IM.

S̆APTER I.

TU ma puspis umet elos sriki in aks̆um-
wosye sie srumsrum ke kutu mao lalal-
fuñi nu s̆umwosmwos yuros, 2. oanu elos s̆i
mao nu s̆es, elos s̆u ke mutamwauk mi s̆if-
wanu liye ă orekma ke kas; 3. ña mu mwo
pe sik tu ña etenu s̆umwosmwos ma nu kem-
wu ke mutamwauk nu iñi, tu ña s̆im nu s̆um
in s̆umwos, O Teofilus, met kato mwowo si,
4. tu kom fwa etu ma s̆umwos mao kom lut-
lut ke met.
5. ¶ Ke len lun Erod, togusa lun Judea,
sie met tol ĕl Zakaraias, lun len lun Ebaia;
ă mutan kĭel sie sin an nutin Aaron, ă ĕl
Elisabet.
6. Ã eltal, payi ye mutal God, fwafwasyis
tiu sito in me s̆ap nu kemwu ă manu lun
Leum.
7. Ã wañin tulig nataltal, tu Elisabet el
mwuskŭl; ă eltal matoanu.
8. Ã ma te oru, ke el orek in len lal me
orekma lun met tol ye mutun God, 9. oanu
manu ma lun met tol, me orekma lal in fureuk
me keñ, ke el ilyuk nu in imwen tempel lun
Leum.

10. Ā met puspis tukeni elos nu kemwu pre
likin umwe pal si ke fureuk me keñ.
11. Ā sie lipufon lun Leum el sikmi nu yu-
rol, ā tu leyut ke lāñ lun me keñ.
12. Ā ke Zakaraias el liye'l, el toninfoñ, ā
šañeñ putati nu fwe'l.
13. Ā lipufon el fwak nu sel, Zakaraias kom
tiu šañeñ: tu pre lom loñyuk tari; ā Elisa-
bet mutan kīum el tufwa oswe nu šum mwen
si; ā kom tufwa pañpañ ēl Jon.
14. Ā kom tufwa eñun ā inšimwowo; ā ma
puspis elos tufwa eñun ke el isūsla.
15. Tu el a fwa yok ye mutun Leum,
ā el a tiu nim wain ā me nim ku; ā el fwa
seseslanu ke Ñun Mutal inšien nine kīel mi.
16. Ā el fwa forok olos la ma puspis tulig
nutin Israel nu sin Jeova God lalos.
17. Ā el fwa fwas ye mutun in ñun ā ku lun
Elaias, tu el fwa forokañ inšien papa nu sin
tulig, ā met tiu akos nu ke lalmetmet lun ma
payi; in ako met šu ako tari nu ke Leum.
18. Ā Zakaraias el fwak nu sin lipufon, Ña
fwa etu ma iñi ke mea? tu ña met matu, ā
mutan kīuk el matoe pe.
19. Ā lipufon el tupokoañ, fwak nu sel, Ña
Gebriel, šu tu ye mutun God; ā sipe yu mi in
kaskas nu šum, ā fwakot kas eñun iñi nu
šum.
20. Ā, liye, kom fwa sikas, ā tiu ku in kas-
kas, nu ke len si ma iñi fwa orek tari, tu kom

silalalfuñi kas luk, ma fwa payikin ke pal lalos.
21. Ã met elos tapnu'lañ Zakaraias, ă lut tu el mutu pat in imwen tempel.
22. Ã ke el fwas liki, el koflanu kaskas nu selos: ă elos etu tu el liye arurumu in imwen tempel: tu el sisis nu selos, ă tiu kas.
23. Ã ma te oru, tu ke len in orekma lal šom tari, el šom nu in lom sel.
24. Ã tukin len iño Elisăbet mutan kĭel el putete, ă šifwanu mwukin malem limikos,
fwakañ, 25. Ou iñi Leum el oru nu sik in kutu len ke El ñetmu nu sik, in es kas mekin sik yurin metu.
26. ¶ Ã ke malem akonkos God sipamu lipufon Gebriel nu sie siti lun Galili, pañpañ
Nazaret, 27. nu sin sie mutan tiu tukwe mogul kaseñ nu sin sie met ĕl Josef, lun sou lun Devid; ĕl mutan si iñi, Meri.
28. Ã lipufon el tuku nu yurol, ă fwak, Paiñ kom, mutan oĭ mwowo; Leum wi kom; kom inši mwowo yurin mutan.
29. Ã ke el liye, el toninfoñ ke kas lal, ă el šuk inšiel in etu paiñuk iñi.
30. Ã lipufon el fwak nu sel, Meri, kom tiu šañeñ; tu kom konoiok kulañ tari yurin God.
31. Ã, liye, kom tufwa putete, ă fwa isŭsla mwen si, ă kom fwa pañon ĕ JISUS.
32. El tufwa fulat, ă tufwa pañpañ El Mwen nutin Fulat liki nu kemwu: ă Leum

God fwa šuñ nu sel me mutu lun Devid pa-
pa tumal.
33. Ã el fwa togusa lun sou lun Jekob ma
patpat: ă togusaĭ lal a tiu wañinla nu tuk.
34. Na Meri el fwak nu sin lipufon, Ma iñi
a fuka, tu ña tiu etu met?
35. Ã lipufon el tupokoañ ă fwak nu sel,
Ñun Mutal fwa tuku nu fwom, ă ku lun Fu-
lat liki nu kemwu, ă fwa luli komwi; ă ke
ma iñi ma mutal kom tufwa isũsla fwa pañ-
pañ Mwen nutin God.
36. Ã liye, Elisabet, ma tuyum, el pe pute-
te ke mwen ke el matu: ă iñi malem akonkos
ke'l šu pañpañ mwuskũl.
37. Tu wañin ma koflanu yurin God.
38. Ã Meri el fwak, Liye mutan lun Leum;
oru nu sik oanu kas lom. Ã lipufon el šom
luk el.
39. ¶ Ã in kutu len iño Meri el tuyuk, ă ši-
laklek in šom nu yin fwin eol sisik on we,
nu in sie siti lun Juda: 40. ă el utyuk nu in
lom sin Zakaraias, ă paiñul Elisabet.
41. Ã ma te oru, tu ke Elisabet el loñ paiñ-
uk lun Meri, kitin tulig el srosro inšiel; ă
Elisabet el tiñtiñinu ke Ñun Mutal: 42. ă el
kaskas ke pusral lulap ă fwak, Kom inši mwo-
wo yurin mutan, ă inši mwowo fute inšium.
43. Ã fuka ma iñi nu sik, tu nine kĭen Le-
um luk el tuku nu yuruk?
44. Tu, liye, ke pusren paiñuk lom fwasyuk

nu in sreik, kitin tulig el srosro inšiuk ke
eñun.
45. Ã inši mwowo el šu lalalfuñi; tu a fwa
payikin mao ma fwak nu šum yurin Leum
mi.
46. Ã Meri el fwak, Inšiuk kakšakin Leum,
47. ã ñunik eñun ke God Laño luk; 48. tu
El liauñ ma pusisel lun mutan kulanšap lal.
Tu, liye, tukin ma iñi fwil nu kemwu elos
pañon yu inši mwowo.
49. Tu el šu ku, el oru nu sik ma lulap; ã
Ẽl mutal.
50. Ã pakomutu lal on selos šu šañeñ sel
fwil mi nu ke fwil.
51. El orek ku ke paul; el akfwas elos elik
met fulañ ke ma nunku inšielos.
52. El akpusis elosye met ku liki me
mutu lalos, ã akfulatye'los šu pusisel.
53. El akkũpye'los šu musinsral ke ma
mwo; ã El sipa'loswot met gasrup pusin-
po.
54. El kasu met kulanšap lal, Israel; ke esam
pakomutu lal, 55. oanu el fwak (nu sin papa
tumas) nu sel Ebream, ã nu sin fute'l ma
patpat.
56. Ã Meri el mutu yurol akurun malem
tolu, ã folokla nu lom sel.
57. ¶ Ã Elisabet pal lal fwol ke el isũsla;
ã el oswela mwen si.
58. Ã elos šu apkurun nu sel, a šou lal loñ

fuka Leum el pakomuta'l ma lulap; ā elos
oelul eñun ke.
59. Ā ma te oru, tu ke len si akoalkos elos
tuku in kosroela tulig; ā elos pañon ēl Zaka-
raias, oanu ē papa tumal.
60. Ā nine kīel el tupokoañ, ā fwak, Tiu
ou iñi; tu a fwa pañpañ ēl, Jon.
61. Ā elos fwak nu sel, Wañinu in sou lom
pañpañ ē Jon.
62. Ā elos sisñe nu sin papa tumal, ē šu el
luñsel pañpañ ka'l.
63. Ā el siyuk ke tebel lun šim, ā el šim,
fwakañ, Ēl Jon. Ā elos nu kemwu lut.
64. Ā kitin misiñi oalul igakla, ā loul tutul-
la, ā el kaskas, ā kašakin God.
65. Ā šañiñ putati fwe'los nu kemwu šu
mutu apnulos eni. Ā kas iñi nu kemwu sul-
kakin yikelik yin nu kemwu an eol on we
Judea.
66. Ā elos nu kemwu šu loñ likiye mao inši-
elos, fwakañ, Tulig šušu tulig si iñi! Ā
pon Leum oelul.
67. Ā Zakaraias, papa tumal, el tiñtiñinu ke
Ñun Mutal, ā el polyi fwakañ, 68. Inši mwo-
wo Leum, God lun Israel; tu El tuku ā mo-
lūla met sra'l, 69. ā El tulokunak ko in lāñe
kit in lom sin Devid met sra'n; 70. oanu el
kaskas ke olin met palu mutal lal, šu mutu
ke mutamwauk fwalu nu iñi.
71. Tu kut tufwa mol liki met lokwalok las,

ā liki paolos nu kemwu šu sruña kūt: 72. ā
in orek pakomutu nu sin papa tumas, ā in
esam mwuleuñ mutal lal; 73. kas in fulak
ma El tukakunañ nu sin Ebream papa tumas,
74. tu El fwa oru nu šes, ke El es kit la liki
met lokwalok las, tu kut tufwa oru nu Sel tiu
šañeñ, 75. in mutal ā in ma payi ye mutal,
len nu kemwu ke mol las.
76. Ā kom, tulig, fwa pañpañ met palu lun
Fulat liki nu kemwu; tu kom fwa šom ye
mutun Leum in ako inek lal; 77. in ašuñ lal-
metmet lun mol nu sin met lal ke esla ma
koluk lalos, 78. ke pakoten kulañ lun God
las; ke mao ma lenelik in kosaoe mi tuku nu
yuros, 79. in aši kalem nu selos šu mutu in
los ā in ñunin miši, in kol nius nu inek lun
misla.
80. Ā tulig el kapak, ā ku in ñun, ā el mutu
yin mesis nu ke len si el sikmi nu Israel.

ŠAPTER II.

A ma te oru in len iño tu Sisar Augustas el
šap in oaoala fwal e nu kemwu.
2. (Ā orek oaoala iñi met ke Sairinias el le-
um lun Siria.)
3. Elos nu kemwu šom in oakla nu ke siti
lalos.
4. Ā Josep el fwasyuk pe Galili mi, liki siti
Nazaret, nu Judea, nu siti lun Devid, pañpañ
Betleem, (tu el lun sou ā ka lun Devid,)

5. in oakla oelul Meri mutan kīel kaseñ, el ma-
lulap ke tulig.
6. Ā ma te oru, tu ke eltal iño, len fwol-
nu ke el isūsla.
7. Ā el oswela mwen si umet ā šuñ nuknuk
in losolani, ā fili'lye nu nien moño lun kauu;
tu wañin an elos on we nu in imwen met fwas.
8. Ā in anša met šeperd elos mutu in ima
si, in liauñ un šip lalos ke foñ.
9. Ā liye, lipufon lun Leum el sikmi nu
fwelos, ā ma mwowou lun Leum šaromrom
apnu' loseni; ā elos šañeñ ma lulap.
10. Ā lipufon el fwak nu selos, Nik komwos
šañeñ; tu, liye, ña wis nu šumwos kas mwo-
nu ke eñun lulap, mao fwa nu sin met e nu
kemwu.
11. Tu ma isūsla nu šumwos len si iñi, in si-
ti lun Devid, met Laño, šu Leum Kraist.
12. Ā ma iñi akul nu šumwos: Komwos fwa
konoiok kitin tulig nuknuk losilye, on nien
me moño lun kauu.
13. Ā kitin misiñi wi lipufon ma puspis in ko-
sao elos kakšakin God, ā fwak, 14. Mwolanu
sin God, in fulat liki nu kemwu, ā misla yu-
rin met šu el šulūla.
15. Ā ma te oru, ke lipufon elos šom luk
elos nu in kosao tari, met šeperd elos kaskas
sie sin sie, Lela kut in šom iñi nu Betlehem,
ā liye mao ma te oru, ma Leum el oru nu šeš.
16. Ā elos šilaklak in tuku, ā konoiltotal-

ak Meri ă Josep, ă kitin tulig onu yin kau
moño we.
17. Ã ke elos liye tari, elos sulkakinelik kas
si ma fwak nu selos ke tulig si iñi.
18. Ã elos nu kemwu šu loñ, lut ke ma met
šeperd fwak nu selos.
19. Ã Meri el likiye ma nu kemwu ma iñi ă
nunkauk ma inšiel.
20. Ã met šeperd elos folokla, oru mwowo ă
kakšakin God ke ma nu kemwu elos loñ ă
liye, oanu ma fwak nu selos.
21. ¶ Ã ke len oalkos in kosroela ma lun
tulig šom tari, elos pañpañ ĕl JISUS, oanu
ma lipufon oru met putete inšien nine tuk.
22. Ã ke len lun aknasnasye'l la oanu manu
lun Moses orek tari, elos wis el nu Jerusalem
in fuleuñ nu sin Leum; 23. (oanu ma šim in
ma šap lun Leum, Mwen si umet nu kemwu
fwa pañpañ el mutal lun Jeova;) 24. ă in
orek kiše oanu ma fwak in manu lun Leum,
Luo muli sipa, ku mulioa fwus luo.
25. Ã liye, sie met os Jerusalem, ĕl Simeon;
ă el iñi met payi ă mwo, el šaño akmwoye
lun Israel; ă Ñun Mutal on fwel.
26. Ã Ñun Mutal luti nu sel tu el tiu miši
met fwa liye Kraist lun Leum tuk.
27. Ã el tuku ke Ñun nu in imwen tempel;
ă ke papa nine eltal wis tulig Jisus, in oru nu
sel oanu ke manu mu, 28. na el kafsulak in
paul, ă ali nu sin God, ă fwak, 29. Leum, iñi

lela met kulansāp lom in šom misla, oanu ke
kas lom: 30. Tu mutuk liye mol lom, 31.
ma kom akou ye mutun met e nu kemwu;
32. kalem in akkalemye met Pegan, ā ma
mwowo lun met Israel lom.
33. Ã Josef ā nine kīel eltal lut ke kutu ma
kaskas ke'l.
34. Ã Simeon el ali ke'ltal, ā fwak nu sel
Meri nine kīel, Liye, tulig si iñi likiye ke pu-
tatla ā tuyuk ma puspis in Israel; ā ke akul
si fwa kaskas ko ke; 35. (ā kutlas a fwa fo-
kisye pe ñunum sasla,) tu ma nunku inši pus-
pis fwa sikmi.
36. ¶ Ã sie mutan palu, ē Anna, an nutin
Fanuel, lun sruf lun Ašer: el matoanu ā mu-
tu yurin met tumal yiu itkos tukin palsi el
mari; 37. ā el kotinmas akurun yiu oaliñul-
akos, el tiu šom liki imwen tempel, ā el oru
nu sin God ke lālo ā pre foñ ā len.
38. Ã pal si'ñinu el ilyuk ā šuñ pe kulu nu
sin God, ā kaskas ke'l nu selos nu kemwu šu
šano molūla in Jerusalem.
39. Ã ke elos orek ma nu kemwu oanu ma-
nu lun Leum tari, elos folokla nu Galili, nu
in Nazaret siti lalos.
40. Ã tulig el kapak, ā ku in ñun, seseslanu
ke lalmetmet; ā luñ lun God on fwel.
41. ¶ Ã papa nine kīel eltal šom nu Jerusa-
lem yiu nu kemwu nu ke kofwo lun alu-
kela.

42. Ã ke el yitunyuk sie-ñul-luo, elos šomwak nu Jerusalem oanu manu lun kofwo.
43. Ã ke elos orek ma fwol ke len tari, ke elos folokla, tulig Jisus el mutanu Jerusalem; ă Josef ă nine kīel eltal tiu etu.
44. Ã elos šom len si, nunku mu tu el wi unmet si fwas; ă eltalos šukol yurin sou ă met laltal.
45. Ã ke eltal tiu konoilak, eltal folokla nu Jerusalem in šuk ol.
46. Ã ma te oru, tu tukin len tolu elos konoilok in imwen tempel, mutu infulwe yurin met luti, in loñ olos ă siyuk olos.
47. Ã elos nu kemwu šu loñ ol lut ke lalmetmet ă topuk lal.
48. Ã ke eltal liye'l, eltal lut kakšak: ă nine kīel el fwak nu sel, Mwen efwo kom ku oru ou iñi nu sital? liye, papa tumom ă ña šuk kom ke ašor.
49. Ã el fwak nu seltal. Komtal šuk yu fuka? Komtal tiu etu tu mwo ña liauñ me orekma lun Papa tumuk?
50. Ã eltal tiu etu kas ma el fwak nu seltal.
51. Ã el oelultal tufuki, ă tuku nu Nazaret, ă aksoltal: ă nine kīel el likiye kas iñi nu kemwu nu inšiel.
52. Ã Jisus el šifwanu tufwal in lalmetmet ă matala, ă in luñ lun God ă met.

S̃APTER III.

KE yiu aksie-ñul-limikos ke Taiberius Sisar
togusa, Pontius Pailat el leum lun Ju-
dea, ã Erod el tetrark lun Galili, ã Filip met
lel el tetrark lun Iturea ã kutu an Trekonitis,
ã Laisenias tetrark lun Abilene, 2. ke Annas ã
Kaiafas eltal met tol fulat, kas lun God tuku
nu yin mesis nu yurol Jon mwen nutin Zaka-
raias.
3. Ã el tuku nu yin nu kemwu apkurun nu
Jordan, in luti baptais lun auliyuk in sisla
ma koluk: 4. oanu ma s̃imusla in buk in kas
lun Esaias met palu fwakañ, Pusren sie wo-
woyuk yin mesis, Komwos in akou inekin
Jeova, ã nakul ma s̃umwos.
5. Infwalfwal nu kemwu fwa nanala, ã eol
lulap ã eol sisik fwa akpusisye; ã ma kũ
fwa aks̃umwosye, ã ma s̃iruprup fwa akfwel-
ye: 6. ã ikwe nu kemwu fwa liye me mol
lun God.
7. Na el fwak nu sin met puspis s̃u tuku nu
yurol tu el baptais elos la, O fwil lun fai-
per, s̃u s̃ins̃inkakin komwos in s̃om liki siluñ
a tuku?
8. Ke ma iñi, komwos isũs fwako mwo lun
auliyuk, ã tiu mutamwauk in fwak ins̃ium-
wos, Ebream papa tumas; tu ña fwak nu
s̃umwos, God el ku in orek tulig nutin
Ebream ke eot iñi.
9. Ã iñi pe tulaiu on ke okun s̃aku; ke ma

iñi ŝak e nu kemwu ŝu tiu isûs fwako mwo
pokiye, ā sisla nu in e.
10. Ā met elos siyuk sel, fwakañ, Ke ma iñi
mea kem a oru?
11. El tupokoañ ā fwak nu selos, el ŝu koat
luo lal, lela lun ŝuñ nu sel ŝu wañin ma lal;
ā el ŝu os me moño nel, lela lun oru ouyape.
12. Na met roŝo elos tuke pe in baptais, ā
fwak nu sel, Met luti, mea kem a oru?
13. Ā el fwak nu selos, Komwos tiu es yok
liki ma leum el ŝap nu ŝumwos.
14. Ā met meun elos pe siyuk sel, fwakañ,
Ā mea kem a oru? Ā el fwak nu selos, Kom-
wos tiu akluñiñye metu, tiu kiap elos la; ā es
me mol lomwos in mwole.
15. Ā ke met elos ŝano, ā met e nu kemwu
nunkauk inŝielos ke Jon, el la Kraist, ku si-
to?
16. Jon el tupokoañ ā fwak nu selos nu kem-
wu, Payi ña baptaisi komwos la ke kof; ā sie
a tuku ku liki yu, ña tiu mwo in tulala ea
losin faluk lal; el a fwa baptaisi komwos la
ke Ñun Mutal ā e.
17. Pal lal in paul, ā palela fwinpa lal nas-
nas lanu; ā fwa aseni wit nu in lom sel, ā el
fureuk kulin ma in e kamwul.
18. Ā kutenu ma puspis in me lutlut lal el
luti nu sin metu.
19. Ā el kaiyuk nu sel Herod tetrark ke He-
rodias mutan kīel Filip met lel, ā ke ma nu

kemwu ma koluk ma Herod el oru, 20. el
toeni ma iñi nu ke ma nu kemwu tu el kali'-
lye Jon nu in prison.
21. ¶ Ā ke met e nu kemwu baptais tari,
ma te oru, tu Jisus wi pe baptais, ā ke el pre,
kosao igakla, 22. ā Ñun Mutal sikmi nu fwel
ke mano oanu mulioa, ā pusra si tuku in
kosaoemi ā fwak, Kom Mwen kulu si nutig,
Ña insimwowo kin kom.
23. Ā Jisus el akurun yiu tol-ñul matu ke
El mutamwauk in luti, oanu elos nunku, El
mwen nutin Josef, su mwen nutin Hilai, 24.
su mwen nutin Mattat, su mwen nutin Livai,
su mwen nutin Melkai, su mwen nutin Jan-
na, su mwen nutin Josef, 25. su mwen nutin
Matataias, su mwen nutin Emos, su mwen
nutin Neum, su mwen nutin Eslai, su mwen
nutin Nagge, 26. su mwen nutin Maat, su
mwen nutin Matataias, su mwen nutin Sem-
eai, su mwen nutin Josef, su mwen nutin
Juda, 27. su mwen nutin Joanna, su mwen
nutin Resa, su mwen nutin Zorobebel, su
mwen nutin Saletiel, su mwen nutin Nirai,
28. su mwen nutin Melkai, su mwen nutin
Addai, su mwen nutin Kosam, su mwen nu-
tin Elmodam, su mwen nutin Er, 29. su
mwen nutin Jose, su mwen nutin Eliezer, su
mwen nutin Jorim, su mwen nutin Mattat, su
mwen nutin Livai, 30. su mwen nutin Sime-
on, su mwen nutin Juda, su mwen nutin Jo-

sef, s̃u mwen nutin Jonan, s̃u mwen nutin
Elaiekim, 31. s̃u mwen nutin Melea, s̃u mwen
nutin Menan, s̃u mwen nutin Matteta, s̃u
mwen nutin Netan, s̃u mwen nutin Devid,
32. s̃u mwen nutin Jesse, s̃u mwen nutin Ob-
ed, s̃u mwen nutin Booz, s̃u mwen nutin Sal-
mon, s̃u mwen nutin Neasson, 33. s̃u mwen
nutin Eminadab, s̃u mwen nutin Eram, s̃u
mwen nutin Esrom, s̃u mwen nutin Feres, s̃u
mwen nutin Juda, 34. s̃u mwen nutin Jekob,
s̃u mwen nutin Aisaak, s̃u mwen nutin Ebre-
am, s̃u mwen nutin Tera, s̃u mwen nutin Na-
kor, 35. s̃u mwen nutin Seruk, s̃u mwen nutin
Regu, s̃u mwen nutin Felek, s̃u mwen nutin
Heber, s̃u mwen nutin Sela, 36. s̃u mwen
nutin Keinan, s̃u mwen nutin Arfaksed, s̃u
mwen nutin S̃em, s̃u mwen nutin Noa, s̃u
mwen nutin Lemek, 37. s̃u mwen nutin Ma-
tusala, s̃u mwen nutin Enok, s̃u mwen nutin
Jered, s̃u mwen nutin Maleleel, s̃u mwen nu-
tin Keinan, 38. s̃u mwen nutin Enos, s̃u
mwen nutin Set, s̃u mwen nutin Adam, s̃u
mwen nutin God.

S̃APTER IV.

A JISUS tiñtiñinu ke Ñun Mutal el folo-
ko Jordan mi, ā Ñun kolol nu yin mesis,
2. devil el srifwel ke len añaul. Ā in len iño
wañinu ma El mono: ā ke elos s̃om tari, el
musinsral tuk.

3. Ã devil el fwak nu sel, Kom fwin Mwen
nutin God, šap eot si iñi in efla bred.
4. Ã Jisus el tupok nu sel, fwakañ, Ma
šimusla, Met elos tiu mol ke bred mugenu,
tu ke kas nu kemwu lun God.
5. Ã devil, ke el wis el ak nu fwin eol fulat,
el luti nu sel kitin misiñi togusaï nu kemwu
fwalu.
6. Ã devil el fwak nu sel, Mwol iñi nu kem-
wu nă fwa šiot nu šum, ă ma mwowo lalos: tu
ma etŭku nu sik; ă ña šuñ nu sin šu ña luñ-
sik.
7. Ke ma iñi, kom fwin ali nu sik, a fwa
lom nu kemwu.
8. Ã Jisus el tupok ă fwak nu sel, Fwala liki
yu Setan, tu ma šimusla, Kom ali nu sin Je-
ova, God lom, ă oru nu sin mugenu.
9. Ã el wis el nu in Jerusalem, ă fili'lye on
fwin mañon imwen tempel, ă fwak nu Sel,
Kom fwin Mwen nutin God, kom šifwanu sis
kom la nu ten.
10. Tu ma šimusla, El šapot nu sin lipufon
lal, in karwuñin kom; 11. ă elos fwa tapuk
kom wi in paolos, fwin tiu ou iñi kom tufwa
kontaye nium ke eot.
12. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sel, ma
fwak, Nik kom srifwe Jeova God lom.
13. Ã ke devil el orek srifwe nu kemwu ta-
ri, el šom luk El ke kutu pal.
14. ¶ Ã Jisus el folokla nu Galili ke ku

lun Ñun : ã puñal fwaselik yin nu kemwu
apneni.
15. Ã El luti in lolñok lalos, elos nu kemwu
kakšakin El.
16. Ã El tuku nu Nazaret, yin El matula we ;
ã, oanu manu lal, El ilyuk nu in imwen lol-
ñok ke len sabat, ã tuyuk in rid.
17. Ã šuñ nu sel buk lun Esaias met palu.
Ã ke El lakunalik buk, El konoiok on ya ma
šimusla, 18. Ñunin Jeova on fwuk tu El ši
mwol nu sik in luti mwo šašu nu sin met
sigasrup ; El sipe yu la in akkeiela met ašor
inšielos, in luti tulala nu sin met kopur, ã in
igasla mutun met kun, in tula'los la met kos,
19. in luti yiu mwowo lun Leum.
20. Ã El limani buk, ã siefwil šuñ nu sin
met kulanšap, ã mutu. Ã mutalos nu kem-
wu šu in imwen lolñok elos sui'lye.
21. Ã El mutamwauk in fwak nu selos, Len
si iñi ma šimusla iñi payikin in sreumwos.
22. Ã elos nu kemwu orek ma lo ke'l, ã lut
ke kas kulañ tuke liki oalul, Ã elos fwak,
Ya El iñi tiu mwen nutin Josef ?
23. Ã El fwak nu selos, Payi komwos a fwak
kas si iñi matu nu sik, "Met šatal, kom šifwa-
nu unuwe kom la ;" ma kem loñ ma orala in
Keperneum, kom ore pe nu yin šum.
24. Ã El fwak, Payinu Ña fwak nu šumwos,
An sin met palu tiu as al.
25. Ã Ña fwak ma payi nu šumwos, kotin-

mas ma puspis in Israel ke len lun Elaias, ke
kosao kauli yiu tolu ā malem onkos, ke sral
lulap yin nu kemwu an ša: 26. ā tiu sipa'l
la Elaias nu sin sie selos, tu nu Serepta, mu-
genu, sie siti lun Saidon, nu sin sie kotinmas.
27. Ā ma puspis leper in Israel ke pal si lun
Eliseus met palu; ā wañin sie selos nasnasla,
tu Neaman met Siria mugenu.
28. Ā elos nu kemwu in lolñok, ke elos loñ
ma iñi, elos tiñtiñinu ke mulat, 29. ā elos
tuyuk, ā sisel la liki siti, ā kol ol nu sisken
eol sisik siti lalos muša on we, tu elos fwa
kupurtowi'lye sisla nu ten.
30. Ā El fwas sasla luk elos, šomla.
31. ¶ Ā El oatu nu Keperneum, siti lun
Galili, ā luti nu selos ke len Sabat.
32. Ā elos lut ke ma luti lal; tu kas lal pen.
33. Ā in lolñok met si mutu, šu ñun lun de-
vil fokfok yurol, ā el wowoyuk ke pusra lu-
lap, 34. fwakañ, We! mea kem a oru nu
Šum, Jisus lun Nazaret? ya kom tuku in
kanaos kem la? ña etu la šuo komwun;
sie Mutal lun God.
35. Ā Jisus el kaiyuk nu sel, fwakañ, Nimit
kas, ā fwasu luk el. Ā ke devil el siselañ
nu infulwe, el fwas luk el, ā tiu akkoluki el.
36. Ā elos nu kemwu lut, ā elos kaskas sie
sin sie, fwakañ, Kas šušu iñi, tu ke pen
ā ku El šap nu sin ñun fokfok, ā elos fwala
liki.

37. Ã puñal fwaselik yin nu kemwu fwal apneni.
38. Ã El tuyuk liki imwen lolñok, ă ilyuk nu in lom sin Saimon. Ã nine kīel mutan kīel Saimon, el mwaiok ma lulap ke mas fwol; ă elos siyuk Sel ke'l.
39. Ã El tu yetal, ă kai mas fwol; ă ma wañinla luk el; ă kitin misiñi el tukakak ă oru nu selos.
40. Ã ke fwatu tili, elos nu kemwu šu met mas yurolos ke kutenu mas wis elos nu yurol; ă El filiye paul fwelos nu kemwu, ă akkei elos la.
41. Ã devil elos pe fwala liki ma puspis, wowoyuk, ă fwak, Kom Kraist Mwen nutin God. A El kai elos ă lela elos in tiu kas; tu elos etu tu el Kraist.
42. Ã ke lenelik El šomla, ă fwas nu yin mesis; ă met elos šok ol, ă tuku nu yurol, ă igol ol, lun tiu šom luk elos.
43. Ã el fwak nu selos, Me orekma luk in luti togusaī lun God nu yin kutenu siti ouyape; tu ke ma iñi pen yu mi.
44. Ã El luti in lolñok lun Galili.

ŠAPTER V.

AMA te oru, tu, ke met elos eok sel'ani in loñ kas lun God, El tu ke lulu Genesaret, 2. ă liye oak sisik lugue on ke lulu: ă met kwa elos srola liki ă olla ok lalos.

3. Ã El sroauk nu in sugo oak, ma lun Sai-
mon, ã siyuk sel, lun kolla kute sisik liki an-
nu. Ã el mutu fwin oaku ã luti nu sin me-
tu.
4. Ã ke El kaskas tari, El fwak nu sel Sai-
mon, Kom kolot liki annu, ã sisla ok lom in
kwa.
5. Ã Saimon el tupok ã fwak nu Sel, Met
Luti, Kem patur foñ nu len, ã pusinpo: mea-
sis, ke kas lom ña siefwil sisla ok.
6. Ã ke elos oru ma iñi tari, elos eal ik
puspis: ã ok lalos misalla.
7. Ã elos ponsitamu met wi alos, su mutu
in sugoe pe oak, tu elos in tuku ã kas'elos. Ã
elos tuku, ã nakla oak lugue, oanu tu muta-
mwauk in tili.
8. Ke Saimon Piter el liye, el putatla nu in-
tel Jisus, fwakañ, O Leum, fwala liki yu, tu
ña met koluk.
9. Tu el lut, ã elos nu kemwu oelul, ke ik in
kwa ma elos es.
10. Ã ouyape Jemes, ã Jon, mwen nutin Ze-
bedi, su oelul Saimon. Ã Jisus el fwak nu
sel Saimon, Nik kom sañeñ, tu tuk kom fwa
kwa met.
11. Ã ke elos wis oak okalos nu fwin mesi,
elos aliki ma nu kemwu ã fwas tuk ol.
12. ¶ Ã ma te oru ke El mutu in sie siti, li-
ye, sie met aflanu ke musin leper: ke el liye'l
Jisus, el fokakinye mutal, ã siyuknu nu Sel

fwakañ, Leum, kom fwin luñšom, Kom ku
in ore yu in nasnas.
13. Ã El sralot paul, ã kali'lye, fwakañ, Ña
ke, Kom in nasnas. Ã kitin misiñi mas le-
per wañinla luk el.
14. Ã El kaiyuk nu sel lun tiu fwak nu sin
met: ã kom šom, ã luti komyuñ nu sin met
tol, ã šuñ kiše ke ma orek kom in nasnas, oa-
nu Moses el šap, in akulin elos ye.
15. Ã puñal yoknu fwaselik ke'l; ã met
p-u-s-pis elos tukeni in loñ, ã tu El akkei elos
la ke mas lalos.
16. Ã El šifwanu šom nu yin mesis ã pre.
17. ¶ Ã ma te oru ke sie len, ke El luti,
tu kutu met Farisi ã met luti lun manu elos
mutanu we, šu tuke like an nu kemwu met
mutu we lun Galili, ã Judea, ã Jerusalem; ã
ku lun Leum os we in akkei elos la.
18. Ã, liye, met elos wis sie met mas matol-
tol on fwin kũlũs si; ã elos šuk an ya elos in
wisalak nu we, ã in liki'lye ye mutal.
19. Ã ke elos koflanu konoiok an elos wis al
ak nu we ke met puspis, elos utyuk nu
fwin mañon lomwu, ã ko el la nu in lũf si,
on fwin kũlũs sisik nu infulwe ye mutal Jisus.
20. Ã ke El liye lalalfuñi lalos, El fwak nu
sel, Met, ma koluk lom nunok munas nu
šum.
21. Ã met šim ã met Farisi elos mutamwauk
in papu, fwakañ. Met šušu si iñi šu kaskas

ko nu ke God? Šu ku in nunok munas ke
ma koluk, tu God mugenu?
22. Ã ke Jisus etu nunk'olos, El tupok ã
fwak nu selos, Mea komwos pu inšiumwos?
23. Mea fusas liki in fwak, Ma koluk lom
nunok munas nu šum; ku in fwak, Tukakak
ã fwas?
24. Ã tu komwos fwa etu tu Mwen nutin
met ku lal on fwalu in nunok munas ke ma
koluk (El fwak nu sin met mas matoltol,)
Kom tukakak, ã srukak kūlūs kium, ã fwas nu
in lom šum.
25. Ã kitin misiñi el tuyuk ye mutalos, ã
srukak ma el on fwe, ã šom nu lom sel, kaša-
kin God.
26. Ã elos nu kemwu lut, ã kakšakin God;
ã elos tiñtiñinu ke šañeñ, fwakañ, Kut liye ma
šokuruk misiñi.
27. ¶ Ã tukin ma iñi El šom ot, ã liye met
rošo, ē Livai, el mutu in imwen rošo: ã El
fwak nu sel, Kom fwas tukuk.
28. Ã el aliki ma nu kemwu, tuyuk, ã fwas
tuk ol.
29. Ã Livai el oru nu Sel sie kofwo lulap in
lom sel: ma puspis sin met rošo, ã sin kutenu
met šu oelulos foñla mutu.
30. Ã met šim lalos ã met Farisi elos torkas-
kas lain met tumal lutlut, fwakañ, Efwo kom-
wos ku moño ã nim yurin met rošo ã met
koluk?

31. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Elos
šu ku tiu enenu met šatal ; tu elos šu
mas.
32. Ña tiu tuku in pañon mu met payi, tu
met koluk in auliyuk.
33. Ã elos fwak nu sel, Efwo ku met tumal
lutlut lun Jon elos lălo pal puspis, ã orek ali,
ã ouyape sin met Farisi; ã ma lom elos moño
ã nim ?
34. Ã El fwak nu selos, Ya komwos ku in
orek tulig nutin met pusla in lălo, ke met
pusla yurolos ?
35. Ã len a fwa tuku ke met pusla eyela luk
elos, ã na elos fwa lălo in len iño.
36. Ã El kaskas pe sie pupulyuk nu selos;
Wañin met likiye ipen nuknuk šašu nu ke
nuknuk ma, fwin ou iñi ip šašu mišelik, ã ip
šašu tiu fwol nu ke ip ma.
37. Ã wañin met filiye wain šašu nu in šif-
wa matu; fwin ou iñi wain šašu fokl͂ulik
šifwa matu, ã širorla, ã šifwa mišalšalla.
38. Tu filiye wain šašu nu in šifwa šašu; ã
kemwu a fwa mwo.
39. Ã wañin met šu nim wain matu kitin
misiñi el lunsel ma šašu; tu el fwak, Ma
matu mwo liki.

ŠAPTER VI.

AMA te oru ke sabat akluo tukin ma si
meta, tu el fwas sasla ima korn si; ã

met tumal lutlut elos olōīla korn, ā moño, ulle
mao in pauolos.
2. Ā kutu sin met Farisi fwak nu selos, Efwo
komwos ku oru ma oul in oru ke len sabat?
3. Ā Jisus el tupok nu selos ā fwak, Ya
komwos tiu rid ma iñi, ma Devid el oru, ke el
musinsral, ā elos šu oelul? 4. fuka el ilyuk
nu in lom sin God, ā es, ā moño bred luti, ā
šuñ pe nu selos šu oelul; ma oul in moño, tu
ma lun met tol mugenu?
5. Ā El fwak nu selos, Tu Mwen nutin met
El Leum pe lun sabat.
6. Ā ma te oru ke sie pe len sabat, tu El
ilyuk nu in imwen lolñok ā luti: ā iño met si
ul lana paul leyut.
7. Ā met šim ā met Farisi elos šano'l, el a la
kela ke len sabat; tu elos fwa konoiok ma
kou lain ul.
8. Ā El etu nunkolos, ā El fwak nu sin met
šu ul lanu paul, kom tuyuk, ā tu infulwe. Ā
el tuyuk ā tu.
9. Na Jisus el fwak nu selos, Ña siyuk nu
šumwos, la oul ke len sabat in orek mwo, ku
in orek koluk? in molūla mol, ku in kana-
osla?
10. Ā ke El ñetañ nu selos nu kemwu, El
fwak nu sel met si, kom sralot poum. Ā el
oru ou iñi; ā paul kela oanu leyenu.
11. Ā elos tiñtiñinu ke mulat; ā elos papu
sie sin sie, mea elos fwa oru nu sin Jisus.

12. ¶ Ã ma te oru ke len iño, tu El ŝom nu
fwin eola in pre, ã El mutu foñ fon si in pre
nu sin God.

13. Ã ke len El pañon mu met tumal lutlut:
ã El ŝulũla sie-ñul-luo selos, ŝu El ŝuñ ĕlos
met ŝap; 14. Saimon, (ŝu El ŝuñ pe El Piter,)
ã Andru ma lel, Jemes ã Jon, Filip ã Bartolo-
mu, 15. Mattu ã Tomas, Jemes nutin Alfeus,
ã Saimon pañpañ Zelotes, 16. ã Judas ma lel
Jemes, ã Judas Iskariot, ŝu pe met tukaku-
nak.

17. Ã El oelulos oatu, ã tu yin tupaspas, ã
ma puspis sin met tumal lutlut, ã elun met
lulap si elos tuke liki Judea mi nu kemwu ã
Jerusalem, ã fwin we nu mwea mi lun Tair ã
Saidon, in loñ ol, ã in kela ke mas lalos; 18.
ã elos ŝu keok ke ñun fokfok; elos kela.

19. Ã elos nu kemwu tukeni sriki in ka-
li'lye: ã ku fwas luk el, ã akkei elos la nu
kemwu.

20. ¶ Ã El keyuk mutal nu fwin met tumal
lutlut, ã fwak, Inŝi mwowo komwos met
sigasrup; tu togusaï lun God ma lomwos.

21. Inŝi mwowo komwos ŝu musinsral iñi; tu
komwos fwa kũp. Inŝi mwowo komwos ŝu
tuñ iñi; tu komwos fwa isas.

22. Inŝi mwowo komwos ke met fwa sruñe
komwos, ã ke elos fwa sis komwos la luk elos,
ã fwa kas ko ke'umwos, ã sisla ĕ'umwos oa-
nu ma koluk, ke Mwen nutin met.

23. Komwos eñun in len si iño, ã srosro ke
eñun; tu, liye, mol lulap lomwos in kosao; tu
ou iñi papa tumalos oru nu sin met palu met.
24. Ã we nu s̃umwos s̃u gasrup! tu komwos
es par lomwos met.
25. We nu s̃umwos s̃u kũp! tu komwos fwa
musinsral. We nu s̃umwos s̃u isas iñi! tu
komwos fwa as̃or ã tuñ.
26. We nu s̃umwos, ke met e nu kemwu fwa
kas mwo ke'umwos! tu ouyape papa tumalos
oru nu sin met palu sito met.
27. Ã tu Ña fwak nu s̃umwos s̃u loñ, Kom-
wos luñs̃omwos met lokwalok lomwos, oru
mwo nu selos s̃u sruñe komwos, 28. ali mwo
ke'los s̃u kas ko nu s̃umwos, ã pre ke'los s̃u
orek koluk lanu nu s̃umwos.
29. Ã el su pukil kom ke olum kom s̃uñ pe
leyenu nu sel; ã el s̃u esla nuknuk lik lom,
kom tiu igolol in es nuknuk lũ pe.
30. Ãs̃uñ nu sin met nu kemwu s̃u siyuk
s̃um; ã el s̃u esla ma lom, kom tiu siefwil
siyuk sel ka.
31. Ã oanu komwos luñs̃omwos met in oru
nu s̃umwos, komwos ore pe oaye nu selos.
32. Tu komwos fwin luñs̃omwos elos s̃u luñ-
s̃i komwos, mea kulu lomwos? tu met koluk
pe elos luñselos elos s̃u luñs̃i elos.
33. Ã komwos fwin orek mwo nu selos s̃u
orek mwo nu s̃umwos, mea kulu lomwos? tu
met koluk elos oru ouyape.

34. Ã komwos fwin osroa nu selos fwensok lomwos in es tuk, mea kulu lomwos? tu met koluk elos osroa nu sin met koluk, tu elos fwa es ouyape.

35. Ã komwos luñšomwos met lokwalok lomwos, ã orek mwo, ã osroa, tiu fwensok lom in siefwil es pe tuk; ã me mol lomwos tufwa ma lulap, ã komwos tufwa tulig nutin Fulat liki nu kemwu: tu El kulañ nu selos šu tiu kulu, ã šu koluk.

36. Ke ma iñi komwos pakoten, oanu Papa tumomwos El pakoten pe.

37. Komwos tiu nunok koluk ã a fwa tiu nunok koluk nu šumwos: komwos tiu lusla, ã a fwa tiu lis komwos la: komwos nunok munas, ã a fwa nunok munas nu šumwos.

38. Komwos ašuñ, ã a fwa šiot nu šumwos; srigusrok mwo, tanye, oskoini nu sie, ã kakla, met elos tufwa šiot nu in imwomwos. Tu srigusrok si ma komwos sriki ka, fwa sriki ouyape nu šumwos.

39. Ã El kaskas pupulyuk si nu selos: Ya met kun el ku in kol met kun? Ya eltal tiu putatla nu inluf si?

40. Met lutlut el tiu fulat liki met luti lal: ke lutlut šumwosnu el a fwa oanu met luti lal.

41. Ã efwo kom ku liye kutkut ma on in mutun lium, ã šak ma on in mutom kom tiu etu ka?

42. Fuka kom ku in fwak nu sin met lium, Ma lik, lela ña in esla kutkut ma on in mutom, ke kom šifwanu tiu liye šak ma on in mutom? Kom mwošounkas, met kom sisla šak liki mutom, ā na kom tufwa liye mwo in esla kutkut liki mutun lium.

43. Tu šak mwo a tiu isūs fwako koluk; ouyape šak koluk a tiu isūs fwako mwo.

44. Tu etu šak nu kemwu ke fwako lal. Tu met tiu es fokin fig ke mu, ouyape elos tiu es fokin grep ke kokol.

45. Met mwo el wisla ma mwo liki tatū mwo inšiel: ā met koluk el wisla ma koluk liki tatū koluk inšiel; tu ke ma puspis inšiel oalul kaskas ka.

46. Ā efwo komwos ku pañon yu, Leum, Leum, ā tiu oru ma Ña fwak?

47. Kutenu šu tuku nu yuruk, ā lon kas luk, ā oru mao, Ña fwa luti nu šumwos el oanu šu: 48. El oanu sie met šu muša lom, ā pukin lūāl, ā likiye mao on ten on fwin eot: ā ke kof lapak, ā sronot fuñla ma lulap nu ke lom iño, ā koflanu kususkuk mao, tu muša on fwin eot.

49. Ā el šu loñ, ā tiu oru, el oanu sie met wañin mao on ten el muša lom on fwin fok; sronot fuñla ma lulap nu ke mao, ā kitin misiñi iguri; ā lom iño mišalla ma lulap.

S̃APTER VII.

KE El kaskas ma iñi nu kemwu tu met
in loñ, tuk El utyuk nu in Keperneum.
2. Ã sie senturion met kulans̃ap lal, s̃u oi
sel, el mas, ã akurun nu mis̃i.
3. Ã ke el loñ ke'l Jisus, el sipaot nu Sel
met elder lun met Ju, in pre siyuk Sel lun
oatu ã akkei el la met kulans̃ap lal.
4. Ã ke elos tuku yurin Jisus, elos siyuknu
Sel ma lulap, fwakañ, Tu el mwo el s̃u oru
ma iñi ka; 5. tu el luñsel met las, ã el mus̃a
imwen lolñok s̃es.
6. Na Jisus oelulos s̃om. Ã ke El tiu lũs-
la liki lomwu, senturion el sipaot met kawuk
nu Sel, in fwak nu Sel, Leum, kom tiu loko-
luke kom; tu ña tiu mwo tu Kom ilyuk ye
kũlũf sik.
7. Ke ma iñi ña tiu nunku tu ña mwo in tu-
ku nu yurum: ã kom fwaknu kas si, ã met
kulans̃ap luk fwa kela.
8. Tu ña pe akos leum, met meun elos akos
yu, ã ña fwak nu sin sie, Kom s̃om, ã el s̃om;
ã nu sin sienu, Kom fwasu, ã el tuku; a nu
sin met kulans̃ap luk, Kom oru ma iñi, ã el
oru.
9. Ke Jisus el loñ ma iñi El lut ke'l, ã El
s̃ifwanu tapulla, ã fwak nu sin met s̃u fwas
tukol, Ña fwak nu s̃umwos, Ña tiu konoiok
lalalfuñi lulap ou iñi met, mo, tiu in Israel.

10. Ã elos s̃u sipeyuku, ke folokla nu in lomwu,
elos konoiok met kulans̃ap su mas kelanu.
11. ¶ Ã ma te oru len si tuk, tu El ilyuk
nu in sie siti pañpañ Nain; ã met tumal lut-
lut puspis oelul fwas, ã ma puspis metu.
12. Ã ke El tuku apkurun nu mutun oaoa
lun siti, liye, elos wisla met mis̃i liki, mwen
si wunu nutin nine kĩel, ã el kotinmas; ã ma
puspis met lun siti elos oelul.
13. Ã ke Leum liye'l, El pakomutal, ã
fwak nu sel, Kom tiu tuñ.
14. Ã El tuku kalye ra: ã elos s̃u wis el tu.
Ã El fwak, Met fwus, Ña fwak nu s̃um, Tu-
kakak.
15. Ã el s̃u mis̃i mutu, ã mutamwauk in kas-
kas. Ã El asalañ nu sin nine kĩel.
16. Ã s̃añeñ tuku nu fwelos nu kemwu; ã
elos kaks̃akin God, fwakañ, Met palu lulap
si sikmi nu yuros, ã God tuku nu yurin met
sran.
17. Ã puñal iñi fwaselik sasla yin nu kem-
wu Judea, ã yin nu kemwu apneni.
18. ¶ Ã met tumal lutlut lun Jon elos luti
nu sel ke ma nu kemwu ma iñi.
19. Ã Jon ke el pañon mu met tumal lutlut
luo el sipa'ltalot nu yurin Jisus, fwakañ, Ya
kom El s̃u a fwa tuku? ku kem a s̃uk
sienu?
20. Ke met eltal tuku nu yurol, eltal fwak,
Jon Baptist el sipe ketal mu nu yurum, in

fwak, Ya kom El šu a fwa tuku ku kem a
šuk sienu ?
21. Ã ke auu si iñi El akkeiela ma pus-
pis ke munas ã mas lalos, ã ke ñun koluk;
ã nu sin ma puspis met kun El ora'los in
liye.
22. Na Jisus tupok ã fwak nu seltal, Kom-
tal fwasot, ã luti nu sel Jon ma komtal liye ã
loñ; fuka met kun elos liye, met ul elos fwas,
met leper elos nasnas, met siloñkas loñ, met
miši molyuk, mwo šašu luti nu sin met si-
gasrup.
23. Ã inši mwowo kutenu šu tiu tugulkul ke
Ña.
24. Ã ke met šap lun Jon eltal somla, El
mutamwauk in kaskas nu sin met ke'l Jon,
Mea komwos šom nu yin mesis in liye? Ya
a sugo kusususus ke eñu ?
25. Ã mea komwos šom in liye? Ya met si
nukomañ nuknuk fusas ? Liye, elos šu nuko-
mañ nuknuk mwolanu, ã me moño nelos mwo
pe, elos mutu in lom sin togusa.
26. Ã mea komwos šom in liye? Ya met
palu ? Aok Ña fwak nu šumwos, ã yok liki
met palu.
27. El iñi, el šu ma šimusla ka, Liye, Ña
sipaot met šap luk, ye mutom, šu fwa akou
inek lom ye mutom.
28. Tu Ña fwak nu šumwos, Yurolos šu mu-
tan isũsla wañin sie met palu yok luk el Jon

Baptist: ā el š̃u srik liki in togusaï lun God,
el yok luk el.
29. Ā met e nu kemwu šu loñ ol, ā met rošo,
elos payikin God, in baptaisla tari ke bap-
tais lun Jon.
30. Ā met Farisi ā met manu elos kanaosla
papu lun God lain elos, tu elos in tiu baptais ke'l.
31. Ke ma iñi, Ka mea Ña fwa pupulyũki
met lun fwil si iñi? ā elos oanu mea?
32. Elos oanu tulig šu mutu niin kutakot, ā
pañon mu sie sin sie, ā fwak, Kem nigarara
nu šumwos, ā komwos tiu srosro; kem ašor
nu šumwos, ā komwos tiu tuñ.
33. Tu Jon Baptist el tuku tiu moño bred tiu
nim wain; ā komwos fwak, Devil yurol.
34. Mwen nutin met El tuku moño ā nim;
ā komwos fwak, Liye, met kain moño, ā nim
wain, kawuk lun met rošo ā met koluk!
35. Ā Lalmetmet el payi ke tulig natal nu
kemwu.
36. ¶ Ā sie sin met Farisi el luñsel tu El
oelul moño. Ā El ilyuk nu in lom sin Farisi,
ā El foñyuñ nu ke tebue.
37. Ā liye, sie mutan in siti, šu koluk, ke el
etu tu Jisus el foñyuñ nu ke tebue in lom sin
met Farisi, el wis bok in alabaster me akmus-
ra, 38. ā el tu yakul ke niel tuñ, ā mutam-
wauk in tanla niel ke sruninmit, ā ēla mao ke
aun šiufwel, ā ñok niel, ā mwoswela ke me
akmusra.

39. Ã ke met Farisi šu šuloimu, liye, el kaskas inšiel, fwakañ, Met si iñi el fwin met palu El etu šu ã la fuka mutan si iñi šu kalul tu el koluk.

40. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sel, Saimon, kutu ma on sik in fwak nu šum. Ã el fwak, Met Luti, oramu.

41. Sie met kutakot šuñ mao, luo met lal es šumwe mol; sie ke penni lum-foko,ã sie ke lum-ñaul.

42. Ã ke wañin me mol laltal, el nunok munas nu seltal. Ke ma iñi kom fwak nu sik, šu seltal luñši el yok ?

43. Saimon el tupok ã fwak, Ña mu el šu el nunok munas yok sel. Ã El fwak nu sel. Payi ma nununku lom.

44. Ã El ella nu sin mutan, ã fwak nu sel Saimon, Ya kom liye mutan si iñi ? Ña ilyuk nu in lom šum met, kom tiu si nu sik kof in tanla niuk: ã el tanla niuk ke sruninmit, ã ēla ke aun šiufwel.

45. Kom tiu ñok yu; ã mutan si iñi tukin pal si Ña ilyuk el ñoknu niuk.

46. Kom tiu šuñ šifwa in mwosuela šiufwuk; ã mutan si iñi el mwoswela niuk ke me akmusra.

47. Ke ma iñi Ña fwak nu šum, Ma koluk lal, ma puspis, nunok munas nu sel; tu el luñši ma lulap; ã nu sin šu nunok munas ma sisik, el luñši ma sisik.

48. Ã El fwak nu sel, Ma koluk lom nunok munas nu šum.

49. Ã elos šu oelul foñyuñ nu ke tabel mu-
tamwauk in fwak inšielos, Met šušu si iñi šu
nunok munas ke ma koluk pe?
50. Ã El fwak nu sin mutan, Lalalfuñi lom
moli kom; kom šom eñun.

ŠAPTER VIII.

AMA te oru tuk tu El fwas nu in siti ã an
sisik met mutu we tiu sisla sie, kaskas ã
luti mwo šašu lun togusaï lun God: ã sie-ñul-
luo elos oelul; 2. ã kutu mutan šu kela met
ke ñun koluk ã munas, Meri pañpañ Magda-
len ã devil itkos šom luk el, 3. ã Joanna mu-
tan kïel Šuza, met tutafpo lun Erod, ã Su-
sanna, ã ma puspis pe, šu oru nu sel ke ma
lalos.
4. ¶ Ã ke met puspis elos tukeni, ã tuku nu
yurol liki siti nu kemwu, El kaskas ke sie pu-
pulyuk: 5. Sie met takunalik el šom in ta-
kunalik fute lal; ã ke el takunalik, kutu
putatla nu pupaneku; ã loñya mao, ã mwen
yin eñyeñu elos koñla mao.
6. Ã kutu putatla on fwin eot; ã ke kapak,
paoala, tu wañin eou ka.
7. Ã kutu putatla nu yin kokol; ã kokol wi
kapak, ã puani mao.
8. Ã kutepe putatla nu in fok mwo, ã kap-
ak, ã isūs fwako sie-fok ka. Ã ke El kaskas
ma iñi tari, El fwak, El šu sra in loñ lela
lun loñ.

9. Ã met tumal lutlut elos siyuk Sel, fwakañ, Mea pupulyuk si iñi ?

10. Ã El fwak, Ma šiot nu šumwos in etu ma foñla lun togusaī lun God : ã nu sin kutenu in pupulyũki ; tu liye elos a tiu liye, ã loñ elos a tiu etu.

11. Ã paiñi ma pupulyuk ; Fute kas lun God.

12. Elos pupaneku elos šu loñ ; na devil el tuku, ã esla kas liki inšielos, tu elos in tiu lalalfũni ã mol.

13. Elos on fwin eot, ke elos loñ, elos es kas ke eñun ; ã wañin oka lalos, kutu pal elos lalalfuñi, ã ke pal mel elos putatla.

14. Ã mao putatla nu ke kokol, ke elos loñ, elos šom, inšie ã gasrup ã eñun ke fwalu sruukeni mao, ã elos tiu išus fwako mwo.

15. Ã mao on in fok mwo, elos šu ke inšielos payi ã mwo, elos loñ kas ã srukie, ã isũs fwako ke moñfusas.

16. Wañin met, ke el akosak lamu, el afwinye mao ye maši, ku filiye ye bed si ; ã el likiye ke sikon lamu, tu elos šu ilyuk fwa liye kalem.

17. Tu wañin mao afwinye a fwa tiu igasla ; ã mwukunla, ã a fwa tiu etauk ã fwaselik.

18. Ke ma iñi komwos liauñ, fuka komwos loñ ; tu kutenu šu os ma lal, a fwa šuñ nu sel ; ã kutenu šu wañin ma lal, fwa esla luk el ma el nunku ma lal.

19. ¶ Iñi nine ā met lel elos tuku nu yurol,
ā koflanu utyuk nu yurol ke met puspis.
20. Ā kutu oru nu Sel fwakañ, Nine kĭum ā
met lium elos tu likin umwe, kenu liye Kom.
21. Ā El tupok ā fwak nu selos, Nine kĭuk
ā met lik elos š̄u loñ kas lun God, ā oru mao.
22. ¶ Ā ma te oru ke sie len, tu El wi
met tumal lutlut sroauñ nu fwin oaku; ā El
fwak nu selos, Lela kut in š̄om nu leyeno liki
lulu. Ā elos kolot.
23. Ā ke elos kol, El motul; ā eñ lulap tumi
nu fwin lulu; ā elos seseslanu ke kof, ā š̄en-
š̄enak.
24. Ā elos tuku nu yurol, ā oksa'lak, fwa-
kañ, Met Luti, met luti, kut a miš̄i. Na El
tukakak, ā kutuñye eñ ā namwot; ā elos tu
misla.
25. Ā El fwak nu selos, Paya lalalfuñi lom-
wos? Ā elos š̄añeñ lut, fwakañ sie sin sie,
Met š̄uš̄u met š̄en! tu El š̄ap nu sin eñ ā kof,
ā elos aksol.
26. Ā elos tuku nu yin sin met Gadara, an
tulon an Galili.
27. Ā ke El srola nu fwal si, sie met lun siti,
devil yurol ma patpat, ā el tiu nukomañ
nuknuk, tiu mutu in lom, tu inkulyuku, el
š̄un ol.
28. Ā ke el liye'l Jisus, el wowoyuk, ā pu-
tatla ye mutal, ā fwak ke pusra lulap, Mea
ña oru nu š̄um, Jisus, Mwen nutin God fulat

liki nu kemwu? Ña kenu tu Kom tiu ore
yu in keok.
29. (Tu el šap ñun fokfok in fwala liki met
si. Tu pal puspis el sruki'lye: ă el kopur ke
kapinkoslap ă fetter, ă el otalik me kopur, ă
devil sipa'l ot nu yin mesis.)
30. Ã Jisus siyuk sel, fwakañ, Ẽwošoun?
Ã el fwak, Lišion: tu ma puspis devil ilyuk
nu in el.
31. Ã elos siyuknu nu Sel, lun tiu sipa'los
wot nu yin lũăl.
32. Ã un kusro pig lulap si elos moño fwin
eola; ă elos siyuknu nu Sel, tu lela elos in
utyuk nu in elos. Ã El fule'los la.
33. Na devil elos šom liki met si, ă utyuk
nu in piga; ă un pig si elos kasus ma keku
yin oatu nu in lulu, ă ma'l.
34. Ke elos šu kitauñ piga liye ma orala,
elos kaiñla, ă šom ă fwakak mao nu in siti ă
in anu.
35. Na elos šom in liye ma orala; ă tuku nu
yurol Jisus, ă konoiok met si, devil šom liki
met, el mutu ye nien Jisus, nukomañ nuk-
nuk, ă tiu mwul: ă elos šañeñ.
36. Elos pe šu liye mao fwak nu selos fuka
mao el šu devil yurol kela.
37. Na met nu kemwu apneni an sin met
Gadara elos siyuknu nu Sel lun fwala luk
elos: tu elos šañeñ ma lulap: ă El sroauk nu
fwin oaku, ă siefwil folokla.

38. Ã met si š̃u devil šom luk el met, el
siyuknu nu Sel lun mutu yurol: ã Jisus sipa'l-
ot, fwakañ, 39. kom folokla nu lom šum, ã
fwakak fuka ma lulap ma God oru nu šum.
Ã el šomot, ã luti in siti nu kemwu fuka ma
lulap Jisus oru nu sel.
40. ¶ Ã ma te oru, tu ke Jisus folokla, met
elos eñun in as El; tu elos nu kemwu mutu
šan ol.
41. Ã, liye, sie met tuku, ẽl Jairus, ã el leum
lun lolñok; ã el putatla nu ke nien Jisus, ã
siyuknu nu Sel lun tuku nu in lom sel: 42.
tu an ·siewunu natal akurun matu yiu sie-
ñul-luo, ã el akurun nu miši. Ã ke El šom
met elos eok Sel.
43. Ã sie mutan mas ke sa širor yiu sie-ñul-
luo, šu kitela ma nu kemwu ma lal ke met
šatal, ã elos koflanu akkei el la, 44. el tuku
tuk'ol, ã kalye sisken nuknuk lal; a kitin
misiñi sa'l širor wañinla.
45. Ã Jisus el fwak, Šu kal yu wi? Ke
elos nu kemwu laflafwekin, Piter ã elos šu
oelul fwak, Met Luti, met puspis apinkom
weni ã eokis kom, ã kom fwak, Šu kal yu wi?
46. Jisus el fwak, Sienu kal yu wi; tu Ña
etu tu mwo fwas liki yu.
47. Ã ke mutan liye tu el tiu mwukin, el
tuku rarrar, ã putatla ye mutal, el fwak nu
Sel ye mutun met nu kemwu, ke ma el kal'-
ilye ka, ã fuka el kela kitin misiñi.

48. Ã El fwak nu sel, An, kom eñun, tu la-
lalfuñi lom orek kom in kela; kom šom in
misla.
49. Ke El kaskas, sie met el tuku in lom
mi sin leum lun lolñok, fwak nu sel, An nut-
um miši; tiu lokoluki Met Luti.
50. Ã ke Jisus loñ, El tupok nu sel, fwa-
kañ, Nik kom šañeñ; lalalfuñi mugenu, ă el
tufwa kela.
51. Ã ke El tuku nu in lomwu, El lela met
in tiu utyuk, Piter, ă Jemes, ă Jon, ă papa ă
nine lun tulig elos mugenu.
52. Ã elos nu kemwu tuñ, ă asro'l. Ã El
fwak, Nik komwos tuñ; el tiu miši, tu motul.
53. Ã elos isasunkusa nu Sel, etu tu el miši.
54. Ã El lus elos la nu kemwu, ă es paul, ă
pañon, fwakañ, Mutan fwus, tukakak.
55. Ã ñunal siefwil tuku, ă kitin mišiñi el
tukakak: ă El šap in šuñ ma nel.
56. Ã kĩel tumal eltal lut. Ã El kaiyuk nu
seltal tu eltal in tiu fwak nu sin met ma ora-
la.

ŠAPTER IX.

NA El pañnõni nu sie met tumal lutlut sie-
ñul-luo, ă šuñ nu selos ku, ă šap ke
devil nu kemwu, ă in akkeiela mas.
2. Ã El sipa'los wot in luti togusaĭ lun God,
ă in akkeiela met mas.
3. Ã El fwak nu selos, Komwos tiu es mao

ke fwas, tiu sikal, tiu nuk, tiu bred, tiu
muni; tiu kais luo koat.
4. Ã kutenu lom komwos ilyuk nu we, mu-
tu we, ã šom liki.
5. Ã kutenu šu tiu es komwos, ke komwos
šom liki siti si iño, fotoñla fok ke niumwos
ke sie akul lain alos.
6. Ã elos šomla, ã fwas sasla an met mutu
we, luti mwo šašũ, ã akkeiela yin nu kem-
wu.
7. ¶ Ã Erod tetrark el loñ ma nu kemwu
ma El oru: ã el toninfoñ, tu kutu fwak, Jon
el molyuk yin miše mi; 8. ã kutu, Elaias el
sikmi: ã kutenu, sie sin met palu el siefwil
molyuk.
9. Ã Erod el fwak, Ña tala šiufwin Jon;
ka šu iñi, sin šu ña loñ kutu ma. Ã el kenu
liye'l.
10. Ã met šap, ke elos folokla, elos fwak nu
Sel ma nu kemwu elos oru. Ã El es elos, ã
šom muku yin mesis, an lun siti pañpañ Bet-
saida.
11. Ã met, ke elos etu, elos fwas tuk ol; ã
El es elos, ã kaskas nu selos ke togusaï lun
God, ã akkei elos la elos šu enenu in kela.
12. Ã ke len mutamwauk in foñuni, sie-ñul-
luo elos tuku ã fwak nu Sel, Kom sipaot me-
tu, tu elos fwa šom nu yin met mutu we ã an
apneni, ã mutu we, ã es ma nelos; tu kem
mutu yin mesis.

13. Ã El fwak nu selos, Komwos šuñ ma ne-
los. Ã elos fwak, Srukwalun nu bred limi-
kos ã ik lugue mugenu yuros; kut nikin kut a
la šom mol me moño nun met iñi nu kemwu.
14. Tu met elos akurun tausan limikos. Ã
El fwak nu sin met tumal lutlut, Ora'los in
mutu kais lum-ñaul srupin met.
15. Ã elos oru ou iñi, ã ora'los nu kemwu in
mutu.
16. Na El es srukwalun nu bred limikos ã
ik lugue, ã ñetak nu in kosao, El ali ke mao,
ã kunšalik, ã šuñ nu sin met lutlut in filiye
ye mutun metu.
17. Ã elos moño, ã nu kemwu küp; ã elos
srukak kuom sie-ñul-luo luin me moño ma
on yurolos.
18. ¶ Ã ma te oru, ke El muku pre, met tu-
mal lutlut elos oelul; ã El siyuk selos, fwak-
añ, Met elos mu, Ña šu?
19. Elos tupokoañ fwak, Jon Baptist; ã ku-
tu Elaias; ã kutenu mu, sie sin met palu u-
met el siefwil molyuk.
20. El fwak nu selos, Ya komwos mu šu Ña?
Piter el tupokoañ fwak, Kom Kraist lun God.
21. Ã El kaiyuk nu selos ma lulap, ã šap
elos in tiu fwak ma iñi nu sin sienu met; 22.
fwakañ, Mwen nutin met keokiuñ ke ma pus-
pis, ã met elder ã leum tol ã met šim elos tu-
fwa sis El la, ã uniye, ã siefwil molyuk len si
aktolu.

23. Ā El fwak nu selos nu kemwu, Sienu fwin luñši fwas tukuk, lela lun šifwanu laflafwekun al, ā srukak šaksiñ sugo lal piñanu len, ā fwas tukuk.
24. Tu kutenu met šu luñši laño mol lal tufwa tūla mao: ā kutenu met šu luñši tūla mol lal keik, El iñi tufwa laño mao.
25. Tu mea mwo sin met, el fwin es fwal nu kemwu, ā el šifwanu tūla, ku sisila?
26. Tu kutenu met a fwa mekin sik ā ke kas luk, Mwen nutin met fwa mekin sel ke El a fwa tuku in ma mwowo lal, ā ma lun Papa, ā ma lun lipufon mutal.
27. Ā Ña fwak nu šumwos payi, kutu šu tu iñi, elos tiu pulakin miši nu ke pal si elos liye togusaï lun God.
28. ¶ Ā ma te oru akurun len oalkos tukin kas iñi, El es Piter ā Jon ā Jemes, ā fwasyuk nu fwin eola in pre.
29. Ā ke El pre, mutal ekla, ā nuknuk lal fwosfwos ā šarom.
30. Ā liye, met luo, Moses ā Elaias, eltal oelul kaskas; 31. eltal sikmi in ma mwowo ā kaskas ke miši El tufwa oru nu Jerusalem.
32. Ā Piter ā elos šu oelul toas ke metkel. Ā ke elos ñutalik, elos liye ma mwowou lal, ā met luo šu tu yurol.
33. Ā ma te oru, ke eltal šom luk El, Piter el fwak nu sin Jisus, Met Luti, mwo nu šes in mutanu iñi; ā lela kut in muša lom sra

tolu; sie šum, ā sie sin Moses, ā sie sin Elai-
as: el nūkin ma el fwak.
34. Ke el kaskas ou iñi, sie pukunieñ tuku,
ā lololosi; ā elos šañeñ ke elos ilyuk nu in
pukunieñ.
35. Ā pusra si tuke liki pukunieñ, fwakañ,
El iñi Mwen kulu nutig; komwos loñ ol.
36. Ā ke pusra šomla tari, Jisus mugenu mu-
tu. Ā elos mwukin mao, ā tiu fwak nu
sin sie met in len iño ke mao ma elos liye.
37. ¶ Ā ma te oru, ke len si tuk ke elos oa-
tu fwin eola mi, met puspis elos šun ol.
38. Ā, liye, sie met yurolos el wowoyuk, fwa-
kañ, Met Luti, Ña siyuknu nu sum, kom in
ñetañ nu sin mwen nutig; tu el tulig siewu-
nu nutig.
39. Ā, liye, sie ñun el es el, ā kitin misiñi el
wowoyuk; ā el ora'l lun lulek ā atinfulak; ā
el tupurpurelik, upa in šom luk el.
40. Ā ña siyuknu nu sin met tumom lutlut
in sis el la, ā elos koflanu.
41. Ā Jisus tupokoañ fwak, O fwil silalafu-
ñi ā koluk, putaka Ña mutu yurumwos, ā
mutañ komwos? wisi mwen nutom.
42. Ā ke el fwasu devil el sisi'lye nu in foko,
ā ora'l lun lulek. Ā Jisus kaiyuk nu sin
ñun fokfok, ā El akkei el la tulig, ā siefwil
asa'lañ nu sin papa tumal.
43. Ā elos nu kemwu lut ke ku lulap lun
God. Ā ke elos nu kemwu lut ke ma nu kem-

wu ma Jisus el oru, El fwak nu sin met tu-
mal lutlut, 44. Lela kas iñi in utyuk nu in
sreumwos, tu Mwen nutin met a fwa etũkyuñ
nu in pon metu.
45. Ã elos tiu etu kas si iñi, ã mao mwuk-
mwuk ke'los tu elos tiu etu mao: ã elos šañeñ
in siyuk Sel ke kas si ino.
46. ¶ Na elos tukeni asiuki sie sin sie, šu se-
los fwa yok liki.
47. Ã Jisus, etu ma asiuki inšielos, El es sie
tulig, ã fili'lye yurol, 48. ã fwak nu selos, Kut-
enu met šu es tulig si iñi in Ẽk el es yu; ã
el šu es yu, es El šu sipe yu mi: tu el šu srik-
liki yurumwos, el iñi fwa yok.
49. Ã Jon el tupokoañ ã fwak, Met Luti, kem
liye sie sisla devil in Ẽum; ã kem mu lun tiu
ou iñi, tu el tiu wi kem fwas.
50. Ã Jisus el fwak nu sel, Nik kom ou iñi
nu sel; tu el šu tiu lain kit el wi kit.
51. ¶ Ã ma te oru, ke pal si a fwol a fwa
utũkyuk El nu lũñ, El nunkol šumwos in
šom nu Jerusalem, 52. ã El sipaot met šap ye
mutal: ã elos šom, ã ilyuk nu yin sisik lun
met Samaria, tu elos in ako ke'l.
53. Ã elos tiu es El, tu mutal oanu El kenu
šom nu Jerusalem.
54. Ã ke met tumal lutlut Jemes ã Jon liye
ma iñi, eltal fwak, Leum, kom luñšom tu ke-
tal šap e in tuku in kosaoe mi, ã fur'elos yuk,
oanu Elaias el oru met?

55. Ã El tapulla, ã kai'eltal, ã fwak, Komtal tiu etu ñunumtal.
56. [Tu Mwen nutin met el tiu tuku in kanaosla mol lun met, tu in mol elos la.] Ã elos šom nu sienu an sisik.
57. ¶ Ã ma te oru, tu, ke elos fwas inganeku, sie met el fwak nu Sel, Leum, ña tufwa fwas tukum yin nu kemwu kom fwas nu we.
58. Jisus el fwak nu sel, Inluf lun fok, ã añ kien mwon 'yin eñyeñu; ã Mwen nutin met wañin an El likiye šiufwel on we.
59. Ã El fwak nu sin sienu, Kom fwas tukuk. Ã el fwak, Leum, lela ña'n šom met ã pukinye papa tumak.
60. Jisus El fwak nu sel,' Lela met miši in pukinye met miši lalos: ã kom šom ã luti togusaï lun God.
61. Ã sienu el pe fwak, Leum, ña tufwa fwas tukum; ã lela ña'n šom met šuñ mwilkas nu selos mutu in lom sik.
62. Ã Jisus El fwak nu sel, Met si fwin likiye paul nu ke plau, ã tapulla, el tiu fwol nu ke togusaï lun God.

ŠAPTER X.

TUKIN ma iñi Leum El filiye kutenu met it-ñul pe, ã sipa'los wot kais luo fwas ye mutal nu in siti nu kemwEu ã an,l a fwa šifwanu tuku nu we.
2. Ke ma iñi El fwak nu selos, Payi kapak

masla ma lulap, ă pu met orekma; ke ma iñi
komwos pre nu sin Leum lun ma kapak masla,
tu El sipaot met orekma nu yin ma kapak
masla Lal.
3. Komwos šom; liye, Ña sipe komwos la
oanu kosro lam nu yurin kosro wolf.
4. Komwos tiu wis nukin muni, tiu nuk ke
fwafasyis, tiu faluk; ă tiu paiñ met inga-
neku.
5. Ã in kutenu lom komwos ilyuk nu we,
komwos fwak met, Misla nu ke lom si iñi.
6. Ã mwen nutin misla el fwin mutu iño,
misla lomwos fwa mutu fwe; fwin tiu ou iñi,
fwa siefwil foloko nu yurumwos.
7. Ã komwos mutanu in lom si iñi, moño ă
nim mao elos ašiot. Tu mwo in šuñ me mol
nu sin met orekma. Komwos tiu šom liki
lom iñi nu lom iño.
8. Ã in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ă
elos es komwos, moño mao ma elos likiye ye
mutomwos; 9. ă akkei el la met mas šu mutu
we, ă fwak nu selos, Togusaï lun God tuku
apkurun nu šumwos.
10. Ã in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ă
elos tiu es komwos, komwos fwasot nu in inek
lun siti si iñi, ă fwak, 11. Aok pukpuk lun
siti lomwos, ma fulful ke nius, kem ēlla
lain komwos; ă ouyape komwos etenu ma
iñi, tu togusaï lun God apkurun nu šu-
mwos.

12. Ã ña fwak nu sumwos, tu in len si iño an Sodom mwo liki siti si iño.
13. We nu sum Koresin! we nu sum Betsaida! tu fwin orek me orek ma lulap in Tair ã Saidon met, ma orek yin sumtal iñi, eltal auliyuk u-met in nuknuk mwa señseñ ã apat.
14. Ã an Tair ã Saidon in osun mwo liki sumtal.
15. Ã kom Keperneum, ma akfulatye nu in kosao, fwa sisyikla nu in hell.
16. El su loñ komwos, loñ yu; el su sruñe komwos, sruña yu; ã el su sruña yu, sruñ el su sipe yu mi.
17. Ã it-ñul elos siefwil folokla ke eñun, fwakañ, Leum, aok devil elos akos kem ke Ẽ'um.
18. Ã El fwak nu selos, Ña liye Setan el putatla in kosaoe mi oanu sarom.
19. Liye, Ña siot nu sumwos ku in loñye fwin serpent ã skorpion, ã ke ku nu kemwu lun lokwalok; ã wañinu ma ku in akkoluki komwos.
20. Ã tu ke ma iñi komwos tiu eñun, tu ñun elos akos komwos; ã tu komwos eñun ke ma iñi, tu eumwos simla in kosao.
21. ¶ In auu si iño Jisus el eñun in ñun, ã fwak, Ña kulu nu Sum, O Papa, Leum in kosao ã fwalu, tu Kom mwukin ma iñi liki lalmetmet ã lalkuñ, ã oaliñalik mao nu sin kitin tulig; aok O Papa, tu ou iñi mwo ye mutom.

22. [Ã el forla nu sin met tumal lutlut ã
fwak,] Papa tumuk El aši nu Eik ma nu kem-
wu ; ã wañin met etu šu Mwen, tu Papa mu-
genu ; ã šu Papa, tu Mwen mugenu, ã nu sin
šu Mwen tufwa fwakulak.
23. Ã El šifwanu tapulla nu sin met tumal
lutlut muku ã fwak, Inši mwowo mutalos šu
liye mao ma komwos liye.
24. Tu Ña fwak nu šumwos, ma puspis met
palu ã togusa elos kenu liye mao ma kom-
wos liye, ã elos tiu liye ; ã in loñ mao ma
komwos loñ, ã elos tiu loñ.
25. ¶ Ã, liye sie met manu el tuyuk, ã sri-
fwel, fwakañ, Met luti, mea ña oru tu ña fwa
es mol ma patpat ?
26. El fwak nu sel, Mea šimusla in manu ?
fuka kom rid ?
27. Ã el tupokoañ fwak, Kom luñšom Jeova
God lom ke inšium kemwu, ã ke ñunum
kemwu, ã ke ku lom kemwu, ã ke nunkom
kemwu ; ã met tulon lom oanu kom šifwanu.
28. Ã El fwak nu sel, Payi ma kom tupok ;
oru ma iñi, ã kom tufwa mol.
29. Ã ke el luñšel šifwanu payikunal, el
fwak nu sin Jisus, Ã šu met tulon luk ?
30. Ã Jisus tupokoañ fwak, Sie met el oatu
Jerusalem mi nu Jeriko, el tuku nu yurin
met iñunyar, šu šarukla nuknuk lal, ã kun-
ta'lye ã fili'lye akurun nu miši, šomla.
31. Ã ma te oru tu sie met tol el oatu nu in

inek iño ; ā ke el liye'l el fwas alukela nu ley-
eno.
32. Ā ouyape sie met Livait, ke el mutu iño,
el tuku ā ñetañ nu sel, ā fwas alukela nu
leyeno.
33. Ā sie met Samaria, ke el fwafwasyis, el
tuku yin el mutu we ; ā ke el liye'l el pako-
muta'l, 34. ā tuku nu yurol, ā lolūni kinit
ke'l, okūye kaki ā wain nu ke, ā fili'lye fwin
kosro natal, ā wis el nu in imwen met fwas,
ā liye'lañ.
35. Ā lutu ke el šomla, el es akurun kwa-
ter si in šuñ nu sin šu liye'lañ, ā fwak nu sel,
Kom liye'lañ ; ā kom fwin siefwil es kutepe,
ke ña siefwil tuku, ña fwa mol nu šum.
36. Kom nunku šu ka met tolu iñi met tu-
lon lal, šu fwas nu yurin met iñunyar ?
37. Ā el fwak, El šu pakomuta'l, Na Jisus
el fwak nu sel, Kom fwasot, ā oru ou-
yape.
38. ¶ Ā ma te oru ke elos fwafwasyis tu El
utyuk nu in sie an sisik met mutu we ; ā sie
mutan ē Marta el es El nu in lom sel.
39. Ā sie tāel pañpañ Meri, šu muta pe ke
nien Jisus, ā loñ kas lal.
40. Ā Marta el kafofo ke orek ma lulap, ā el
tuku nu yurol, ā fwak, Leum, ya kom pulesu
tu ma tāik el fili yu wi mugenu in oru ? ke
ma iñi kom sipa'l lun kase yu.
41. Ā Jisus el tupok ā fwak nu sel, Marta

Marta, kom nunkauk ă lokolok ke ma pus-
pis: 42. ă sie me enenu; ă Meri el šulūla ma
mwo, ma a tiu etūkla luk el.

ŠAPTER XI.

AMA te oru, tu ke El pre in sie an, ke pre
tari, sie sin met tumal lutlut el fwak nu
Sel, Leum, luti nu šes in pre, oanu Jon el lute
pe tumal lutlut lal.
2. Ā El fwak nu selos, ke komwos pre, fwak,
Papa tumus šu in kosao, Ē'los oul payi. To-
gusaï Lalos tuku. Lela Elos luñselos in oru,
ou in kosao, ouyape nu fwalu.
3. Kite kit mi me mono piñanu len.
4. Ā nunok munas nu šes ke ma koluk las;
tu kut pe nunok munas nu selos nu kemwu
šu tiu payi nu šes. Ā tiu kol kit kut in mel;
[tu es kitla liki ma koluk.]
5. Ā El fwak nu selos, Šu šumwos fwa sie
met kawuk lal, ă fwa šom nu yurol infulwin
foñ, ă fwak nu sel, Met kawuk, ši nu sik sruk-
wal tolu; 6. tu sie met kawuk luk ke el fwa-
fwasyis tuku nu yuruk, wañin nu ma ñ'un
likiye ye mutal.
7. Ā el šu lomwu fwa tupokoañ ă fwak,
Kom tiu lokoluki yu; mutun oaoa kauli, ă
tulig nutig elos on yuruk fwin kūlūs; Ña
koflanu tukakak in šiot nu šum.
8. Ña fwak nu šumwos, El fwin tiu tukakak
ă šuñ nu sel tu el met kawuk lal, ă tu ke

siyuknu siyuknu el tufwa tukakak ă šuñ nu sel yikas el enenu.

9. A ña fwak nu šumwos, Siyuk, ă a fwa šiot nu šumwos; šuk, ă komwos tufwa konoiok; tomwolak, ă a fwa igasla nu šumwos.

10. Tu elos šu siyuk es; ă el šu šuk konoiok; ă nu sin šu tomwolak a fwa igasla.

11. Sie mwen el fwin siyuk bred sin sie šumwos šu papa, ya el fwa šuñ eot nu sel? ku el fwin siyuk ik, ya el fwa šuñ serpent nu sel in aolla, ik?

12. Ku el fwin siyuk atro, ya el fwa šuñ skorpion nu sel?

13. Ke ma iñi komwos met koluk fwino etu in šuñ ma mwowo nu sin tulig nutumwos; fuku ma yoknu Papa tumomwos šu in kosao a fwa šuñ Ñun Mutal nu selos šu siyuk sel.

14. ¶ Ã El sisla devil liki, ă El sikas. Ã ma te oru, ke devil el šom liki, ma sikas el kaskas; ă met elos lut.

15. Ã kutu selos fwak, El sisla devil like ke Beelzebul leum lun devil.

16. Ã kutenu srifwel, elos siyuk Sel akul si in kosaoe mi.

17. Ã El etu nunkolos ă fwak nu selos, Togusaï nu kemwu šifwanu aes tufwa wañinla; ă lom šifwanu aes iguri.

18. Ouyape Setan el fwin šifwanu aes, fuka togusaï lal tufwa tu? tu komwos mu Ña sisla devil liki ke Beelzebul.

19. Ã Ña fwin sisla devil liki ke Beelzebul,
ke s̃u mwen nutomwos sis elos la? ke ma iñi
elos tufwa met nununku lomwos.
20. Ã Ña ke kufin paul God fwin sisla devil
liki, payi togusaï lun God tuku nu yuromwos.
21. Ke met ku s̃ifweni me meun el liauñ
lom sel, ma lal on misla: 22. ã ke sie ku luk̓
el tuku nu fwel, a kutñu'l la, el esla luk el nu
kemwu me meun lal ma el lalalfuñi ke, ã ki-
telik ma el es.
23. El s̃u tiu wi yu el lain yu; el s̃u tiu wi
yu wiseni el luselik.
24. Ke ñun fokfok fwala liki met si, el fwa-
fwasyis sasla an paoala, s̃uk moñla; ã tiu nu
konoiok, el fwak, Ña fwa folokla nu lomsik
yin ña fwas we mi.
25. Ã ke el tuku, el konoiok la imom ã
yinla.
26. Na el s̃om, ã es kutenu ñun itkos koluk
luk el; ã elos ilyuk ã mutu we: ã ma tuk
lun met si iñi koluk liki ma meta.
27. Ã ma te oru, ke El kaskas ma iñi, sie
mutan yurin met puspis tukeni el srukak pus-
ral, ã fwak nu Sel, Ins̃i mwowo ins̃ien su os-
we kom la, ã mutun titi ma kom titi ka.
28. Ã El fwak, Aok, mwo pe elos s̃u loñ
kas lun God, a liauñ mao elos ins̃i mwowo
liki.
29. ¶ Ã ke met puspis tukeni tiñtiñi, El mu-
tamwauk in fwak, Fwil si iñi fwil koluk.

Elos šuk sie akul; ā wañin akul fwa šiot nu
ka, tu akul si lun Jonas met palu.
30. Tu oanu Jonas el sie akul nu sin met
Nineva, ouyape Mwen nutin met fwa nu sin
fwil si iñi.
31. Kosoa yin eur el fwa tuyuk yin ošun
yurin met lun fwil si iñi, ā lus elos la; tu el
tuku yin tafwun fwale mi in loñ lalmetmet
lun Solomon; ā liye, sie yok luk el Solomon
mutu iñi.
32. Met Nineva elos tufwa tuyuk in ošun
yurin fwil si iñi, ā fwa lusla mao: tu elos
auliyuk ke ma luti lun Jonas; a, liye, sie
yok luk el Jonas mutu iñi.
33. Ā wañin met, ke el akosyuk lamu, el fili-
ye niin mwukma, tiu ye tup si, tu on fwin
sikon lamu, tu elos šu utyuk fwa liye kalem.
34. Kalem lun mano muta: ke ma iñi ke
mutom mwo, monum nu kemwu tiñtiñinu ke
kalem; ā ke koluk, monum pe tiñtiñinu ke
los.
35. Ke ma iñi liauñ tu kalem ma in kom a
tiu los.
36. Ke ma iñi fwin monum nu kemwu tiñ-
tiñinu ke kalem, wañin an los ke, ma nu kem-
wu fwa tiñtiñinu ka kalem, oanu ke lam ak-
kalemye kom mwo.
37. ¶ Ā ke El kaskas, sie met Farisi siyuk-
nu sel lun oelul moño; ā El utyuk nu lū, ā
foñyuñ.

38. Ã ke met Farisi liye, el lut tu El tiu tan-
la met moño tuk.
39. Ã Leum el fwak nu sel, Iñi komwos met
Farisi orek likin kup ã pulet in nasnas; ã in-
šiumwos tiñtiñinu ke kanaosten ã koluk.
40. Komwos lalfon, ya El šu orek ma lik El
tiu orek ma lũ pe?
41. Mwo tu komwos šuñ me pakomutu ke
kutu ma os yurumwos; ã, liye, ma nu kemwu
fwa nasnas yurumwos.
42. Ã we nu šumwos met Farisi: tu kom-
wos aksieñulye mint ã ru, ã šak keñ kemwu, ã
aksitoiyela ma nununku ã luñ lun God: mwo
tu komwos in oru ma iñi, ã tiu sisla ma
iño.
43. We nu šumwos met Farisi! tu komwos
luñšomwos me mutu fulat in lolñok, ã paiñ
niin kitakot.
44. We nu šumwos [met šim ã met Farisi
mwosounkas!] tu komwos oanu luf kiin mas,
wañin akulinye, ã met šu fwafwasyis fwe
elos tiu etu mao.
45. Na sie sin met manu el tupok ã fwak
nu Sel, Met Luti, ke kas si iñi kom kas ko
pe ke's.
46. Ã El fwak, We nu šumwos pe, met ma-
nu! tu komwos likiye mao fwin met ma toas
lanu in wis, ã komwos šifwanu tiu kal ma
elos wis ke sie kufin poumwos.
47. We nu sumwos! tu komwos muša in-

kulyuk lun met palu, ā papa tumomwos elos on'elos la.

48. Ke ma iñi komwos orek ma lo tu komwos mu payi me orekma lun papa tumomwos: tu payi elos on'elos la, ā komwos muša inkulyuk lalos.

49. Ke ma iñi pe lalmetmet lun God fwak, Ña tufwa sipaot met palu ā met šap, nu selos, ā kutu selos elos tufwa uniye ā kölyaï.

50. Tu sa lun met palu nu kemwu ma širor ke mutamwauk fwalu nu iñi, fwa siyuk fwil
si iñi ka; 51. sa lun Ebel mi nu ke sa lun
Zakaraias, šu miši infulwin lañ ā tempel: Payinu Ña fwak nu šumwos, a fwa siyuk fwil si iñi ke mao.

52. We nu šumwos met manu! tu komwos esla ki lun lalmetmet; komwos šifwanu tiu ilyuk, ā elos šu ilyuk komwos igulye.

53. Ā ke El kaskas ma iñi nu selos, met šim ā met Farisi elos mutamwauk in ora'l ma lulap, ā in akmu lun kaskas ke ma puspis;
54. elos mutu šan ol, ā šuk in srukie kutu ma ke oalul, tu elos fwa kas lain ul.

ŠAPTER XII.

INFULWIN pal sa, ke met puspis nu puspis elos tukeni, oanu tu elos loñye sie sin sie, El mutamwauk umet in fwak nu sin met tumal lutlut, Komwos liauñ me pulolak lun met Farisi, ma mwošounkas.

2. Tu wañin kutu ma afwin ma a fwa tiu igakla; ã mwukin, ma a tiu etauk.
3. Ke ma iñi, kutenu ma komwos kaskas in los a fwa loñ in kalem: ã ma kaskas nu in sre in fukil a fwa fwakak fwin mañon lomwu.
4. Ã Ña fwak nu šumwos met kawuk luk, Nik komwos šañeñ selos šu uniye mano, ã tuk wañin kutenu ma elos ku in oru.
5. Ã Ña lüti nu šumwos šu komwos fwa šañeñ: Komwos šañeñ Sel, šu tukin pal si El uniye El ku in sisla nu in hell; aok, Ña fwak nu šumwos, komwos šañeñnu Sel.
6. Ya tiu kuko kitin mwon sisik limikos ke kitin muni luo, ã sie selos tiu mulkunla ye mutal God?
7. Aok tu aun šiufwomwos nu kemwu oa-oala. Ke ma iñi nik komwos šañeñ; komwos mwo liki mwon sisik puspis.
8. Ouyape Ña fwak nu šumwos, kutenu met šu tufwa fwak yu yuk ye mutun met, Mwen nutin met el tufwa fwakulak ye mutun lipu-fon lun God.
9. Ã el šu lafwekin yu ye mutun met, fwa lafwekunal ye mutun lipufon lun God.
10. Ã el šu kaskas sie kas lain Mwen nutin met, a fwa nunok munas nu sel: ã el su kas-kas ko lain Ñun Mutal a fwa tiu nunok mu-nas nu sel.
11. Ã ke elos wis komwos nu niin lolñok, ã nu niin leum sisik, ã ma ku, komwos tiu nun-

kauk fuka ă mea ma komwos tufwa tupok,
ku ma komwos tufwa fwak; 12. tu Ñun Mu-
tal el fwa luti nu šumwos ke auu ša, ma mwo
komwos tufwa fwak.

13. ¶ Ă sie sin un met el fwak nu selos,
Met Luti, kom fwak nu sin ma lik, tu el wi
yu kitelik mwurinpunu.

14. Ă El fwak nu sel, Met šu ore yu met
nununku, ku met kitelik nu šumtal?

15. Ă El fwak nu selos, Komwos liauñ ă sis-
mouk ma rapku; tu mol lun met tiu ke ma
puspis ma lal.

16. Ă El kaskas sie pupulyuk nu selos fwa-
kañ, Fwal sin sie met gasrup kapak ma
puspis: 17. ă el nunkauk inšiel, fwakañ,
Mea ña fwa oru, tu wañin an ña likiye ma
kapak luk on we?

18. Ă el fwak, Ña fwa oru ma iñi; Ña tu-
fwa kanaosla imwen ma kapak luk, ă muša
yok liki; ă iño ña tufwa filiye nu kemwu ma
kapak luk ă ma luk.

19. Ă ña tufwa fwak nu sin ñunik, Ñunik,
ma puspis ma lom on nu ke yiu puspis; es
moñla lom, moño, nim ă eñunak.

20. Ă God fwak nu sel, Kom lalfon, foñ
si iñi elos siyuk šum ke ñunum: na lun šu
ma iño, ma kom likiye?

21. Ou iñi el šu likiye ma lal ke'l šifwanu,
ă tiu gasrup nu ke'l God.

22. Ă El fwak nu sin met tumal lutlut, Ke

ma iñi Ña fwak nu šumwos, Komwos tiu
nunkauk ke mol lomwos, ma komwos fwa
moño; tiu ke monumwos, ma komwos a nu-
komañ.
23. Mol mwo liki me moño, ă mano mwo li-
ki nuknuk.
24. Komwos nunkauk mwon reven; tu elos
tiu takunalik tiu kosrōni; wañin lom sin ma
lalos ă sin ma kapak; ă God kiti nu selos: ă
fuka komwos a yok ă mwo liki mwon?
25. Ă šu šumwos ke nunkauk el fwa aklūs-
ye ke sie kubit?
26. Ke ma iñi komwos fwin tiu ku in oru
kutu ma ke ma sisik, efwo komwos ku nun-
ku ke kutenu?
27. Komwos nunku ke kiuf, elos kapak fu-
ka: elos tiu orekma, elos tiu isap; ă Ña fwak
nu šumwos, tu Solomon in nu kemwu ma
mwowou lal el tiu yinla oanu sie selos.
28. Na God el fwin akkapye ma ouiñye, ma
on in ima si misiñi, ă lutu sisla nu in fwun-
you; mea yok El tufwa nukom komwos yuñ,
O komwos lalalfuñi ma sisik?
29. Ă komwos tiu šuk ma komwos a moño,
ă ma komwos a nim, ă komwos tiu fosña.
30. Tu metu lun fwal nu kemwu elos šuk
ke ma iñi; ă Papa tumomwos El etu tu kom-
wos enenu ma iñi.
31. Ă mwo tu komwos šuk togusaï lun God;
ă ma iñi nu kemwu tufwa šiot pe nu šumwos.

32. Nik komwos šañeñ, u sisik; tu Papa tumomwos El kenu šiot togusaï nu šumwos.

33. Komwos kuko ma lomwos, ã kitala me pakomutu: komwos orek nu šumwos nukin muni ma tiu matula, ma mwowo in kosao ma a tiu wañinla, yin wañin met pusupas utyuk nu we, ã mwotil tiu akkoluki.

34. Tu yin ma mwowo lomwos on we, iño pe inšiumwos fwa on we.

35. ¶ Lela komwos in loseni kapinšiomwos, ã lam lomwos in fururiuk; 36. ã komwos šifwanu oanu met šu mutu šano leum lalos, ke el šom nu ke akonkon tuku; tu ke el tuku ã tomwolak, elos šilaklak in igasla nu sel.

37. Inši mwowo met kulanšap iño, šu ke leum tuku el fwa konoiok la šano. Payinu ña fwak nu šumwos, el a fwa losi'lye, ã ora'los in foñyuñ nu ke tebue, ã el tufwa tuku ã kulanšap alos.

38. Ã el fwin tuku in šano akluo, ku tuku in šano aktolu, ã konoiolosyuk ou iñi, inši mwowo met kulanšap iño.

39. Ã etu ma iñi, tu met kato el fwin etu auu šu met pusupas a tuku, el tufwa šano, ã in tiu pulesu lom sel in mušalla.

40. Ke ma iñi komwos in ako pe; tu Mwen nutin met el tuku auu si ke komwos tiu nunku.

41. ¶ Na Piter el fwak nu Sel, Leum, kom

kaskas pupulyuk si iñi nu ke's, ku nu ke ke-
wanu ?
42. Ã Leum fwak, Na šu met tutafpo
mwo ã lalmetmet, šu leum lal el tufwa ora'l
lun liauñ sou lal, in ašuñ nu selos me moño
nelos ke pal mwo si ?
43. Inši mwowo met tutafpo iño, šu leum lal
ke el tuku el fwa konoiok in oru ou iñi.
44. Payi Ña fwak nu šumwos, el a fwa ora'l
lun liauñ ma nu kemwu ma lal.
45. Ã met kulanšap iño el fwin fwak inšiel,
Leum luk patlanu in tuku ; ã el fwa mu-
tamwauk in poukol met kulanšap mogul ã mu-
tan, ã in moño ã nim, ã in srui ; 46. Leum lun
met kulanšap iño el tufwa tuku in len si ke
el tiu šan ol, ã in auu si ke el tiu etu, ã el a
fwa otalalik ã a fwa likiye ma lal yurin ma
silalalfuñi.
47. Ã met kulanšap iño, šu etu ma luñši lun
leum lal, ã tiu ako, ã tiu oru ma luñši lal, tu-
fwa poukol ka puspis.
48. Ã el šu tiu etu, ã oru ma puspis ke po-
po, tufwa poukol ka pu. Tu nu sin šu ašuñ
ma lulap, tufwa šuk ma lulap ke'l ; ã nu sin
šu met filiye ma puspis yurol elos tufwa siy-
uk yok liki ke'l.
49. ¶ Ña tuku in sis e nu fwalu ; ã mea Ña
luñsik, fwin ma tanak iñi ?
50. Ã sie baptais luk in baptaisla ka ; ã fuka
Ña keokiuñ nu ke pal si orek tari !

51. Ya komwos nunku tu Ña tuku in sipaot misla nu fwalu? Ña fwak nu šumwos, Mo; tu in eselik.

52. Tu tuko met limikos in sie lom elos eselik, tolu lain luo, ã luo lain tolu.

53. Papa tufwa eselik lain mwen, ã mwen lain papa; nine lain an, ã an lain nine; sienu nine lain sienu an, ã sienu an lain sienu nine.

54. ¶ Ã el fwak pe nu sin un met si, Ke komwos liye pukunieñ si sikyuk kepin kosao, kitin misiñi komwos fwak, lañ kakla; ã ma ouyape.

55. Ã ke eñ eur tu mi, komwos mu, Tufwa fwol: ã tufwa ouyape.

56. Komwos mwošounkas, komwos ku in etu mutun kosao ã fwalu; ã fuka tu komwos tiu etu pal si iñi?

57. ¶ Ãok, ã efwo komwos ku šifwanu tiu nunkauk kutu ma payi?

58. Ke kom wi met añañ lom fwas nu sin leum sisik, ke fwas ineku, kom sriki ma lulap tu el in tula kom la; fwin tiu ou iñi el fwa wis kom nu sin met nununku, ã met nununku el fwa es kom yuñ nu sin met rošo, ã met rošo el sis kom yuñ nu in prison.

59. Ña fwak nu šum, kom koflanu fwala liki, nu ke pal si kom šuñ mol nu ke kitin muni sisik utuko.

ŠAPTER XIII.

KUTU met mutaiñi ke pal si iño šu fwak
nu Sel ke met Galili, sa'n šu Pailat el
toeni nu ke kiše lalos.
2. Ã Jisus tupokoañ fwak nu selos, Ya kom-
wos nunku mu tu met Galili iñi elos ko-
luk liki met Galili nu kemwu, tu elos keokiuñ
ke ma iñi?
3. Ña fwak nu šumwos, Mo: tu komwos
fwin tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa
miši ou iñi.
4. Ku elos met sie-ñul-oalkos imwen šan Sai-
loam putatla nu fwe, ã on'elos la, Ya komwos
nunku mu tu elos koluk liki met nu kemwu
šu mutu Jerusalem?
5. Ña fwak nu šumwos, Mo: tu komwos
fwin tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa
miši ou iñi.
6. ¶ El kaskas pe pupulyuk si iñi; Sie met
el eoki šak fig in ima fain si lal; ã el tuku ã
šuk fwako ka, ã tiu konoiok.
7. Na el fwak nu sin met liauñ ima fain si
lal, Liye, yiu tolu iñi ña tuku in šuk fwako
on wulin šak iñi, ã tiu konoiok; kom pokiye
mao; efwo el ku akkoluki foko?
8. Ã el tupokoañ fwak nu Sel, Leum lela in
on ke yiu si iñi pe, nu ke pal si ña fwa puk-
puk apneni, ã šuñ fok mwo nu ke; 9. ã el
fwin isũs fwako, tari: ã fwin wañin, tuko kom
tufwa pokiye mao.

10. ¶ Ã El luti in sie imwen lolñok ke len sabat.

11. Ã, liye, sie mutan iño el mas ke ñun munas yiu sie-ñul-oalkos, ã el foiñyuk, ã el koflanu ŝifwanu keyuk.

12. Ã ke Jisus liye'l, El pañnol mu, ã fwak nu sel, Mutan, mas lom tulala liki kom.

13. Ã El filiye paul fwel; ã kitin misiñi el ŝumwoselik, ã kakŝakin God.

14. Ã leum lun lolñok el tupokoañ ke mulat, tu Jisus akkei el la ke len sabat, ã el fwak nu sin metu, Len onkos len orekma lun metu; ke ma iñi komwos tuku in len iño in kela, ã tiu ke len sabat.

15. Na Leum tupok nu sel, ã fwak, Mwoŝounkas, ya komwos nu kemwu ke len sabat tiu tulala kau mogul natal ku ass liki an el moño we, ã kolol nu yin el nim kof we?

16. Ya tiu mwo tu mutan si iñi, an nutin Ebream, ŝu Setan el loseni, liye, yiu sie-ñul-oalkos iñi, in tula'l la liki me kopur iñi ke len sabat?

17. Ã ke El fwak ma iñi tari, met añañ lal nu kemwu elos mekin; ã met e nu kemwu elos eñun ke mwo nu kemwu ma El oru.

18. ¶ Na El fwak, Togusaï lun God oanu mea? pupulyuk ŝu Ña tufwa polyauk ka?

19. Ma oanu futin mustard si, ma met si es, ã sisla nu in kolkol lal; ã ma kapak, ã tufwa

šak lulap; ă mwon yin eñyeñu elos mutu
fwin lešak ka.
20. ¶ Ă El siefwil fwak, Ke pupulyuk šu Ña
fwa polyauk togusaï lun God?
21. Ma oanu me pulolak, ma mutan si es ă
mwukin nu in me srigusrok flour tolu, nu ke
pal si ma nu kemwu pulolak.
22. ¶ Ă El fwas sasla siti ă an sisik met
mutu we, luti, ă fwafwasyis nu Jerusalem.
23. Na sie el fwak nu Sel, Leum, ya met pu
fwa mol? Ă El fwak nu selos, 24. Komwos
kaifwauñ in ilyuk nu in mutun oaoa ousrik-
srik; tu Ña fwak nu šumwos, ma puspis elos
sriki in ilyuk, ă koflanu.
25. Ke met kato el tuyuk, ă kaliye mutun oaoa
tari, ă komwos mutamwauk in tu likin umwe,
ă in tomwolak sruñul, fwakañ, Leum, Leum,
igasla nu šes; ă el tufwa tupok ă fwak nu šum-
wos, Ña tiu ete komwos an komwos tu we mi.
26. Na komwos tufwa mutamwauk in fwak,
Met kem moño ă nim ye mutom, ă met kom
luti in inganek las.
27. Ă El tufwa fwak, Ña fwak nu šumwos,
Ña tiu ete komwos an komwos tu we mi;
fwala liki yu, Komwos nu kemwu šu orek
ma koluk.
28. Iño tufwa tuñnu ă ñañorñor in mwusi,
ke komwos tufwa liye Ebream ă Aisaak, ă
Jekob, ă met palu nu kemwu, in togusaï lun
God, ă komwos sisila liki.

29. Ã elos tufwa tuku yin kutulap tu we mi, ã yin roto tu we mi, ã yin epuñ tu we mi, ã yin eur tu we mi, ã fwa foñyuñ yin tebue in togusaï lun God.
30. Ã, liye, masi tuko elos fwa metla, ã masi meta elos fwa tukla.
31. ¶ Ã len si iñi kutu sin met Farisi tuku, fwak nu Sel. Kom tuyuk liki, ã fwasot; tu Erod el kenu uni kom wi.
32. Ã El fwak nu selos, Komwos fwasot, ã fwak nu sin alopeksi'ño, Liye, Ña sisla devil liki, ã Ña akkeiala misiñi ã lutu, ã len si aktolu Ña orek tari.
33. Ã mwo tu Ña fwafwasyis misiñi, ã lutu, ã mwulila: tu ma koflanu oru tu met palu uniye likin Jerusalem.
34. O Jerusalem, Jerusalem, šu uniye met palu, ã tuñ lalos šu sipeyuku nu šum; fuka pal puspis Ña luñsik šuloini tuliġ nutum nu sie, oanu mwonyen el šuloini trokrok natu ye paul, ã komwos siluñši!
35. Liye, lom šum on wañin karwuñinye: ã payi Ña fwak nu šumwos, Komwos tufwa tiu liye yu tuk, nu ke pal si ke komwos a fwak, Inši mwowo el šu tuku in Ẽl Leum.

ŠAPTER XIV.

AMA te oru, tu ke El utyuk nu in lom sin sie leum lun met Farisi in moño bred ke len sabat, elos šan ol.

2. Ã liye, sie met ye mutal s̃u mas pulun-
sron.
3. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sin met ma-
nu ã met Farisi, fwakañ, Ya oul ku tiu oul in
kela ke len sabat?
4. Ã elos misla. Ã El as al, ã akkeiel la, ã
lela lun s̃om; 5. ã tupok nu selos, fwakañ,
S̃u s̃umwos ass nata ku kau mogul putatla nu
inluf si, ã el tiu s̃ilaklak in sruklulak ke len
sabat?
6. Ã elos koflanu siefwil tupokoañ nu sel ke
ma iñi.
7. ¶ Ã El fwakak sie pupulyuk nu selos
s̃uloimu, ke El liye fuku elos s̃uli an fulat:
fwakañ nu selos, 8. Ke sienu met el s̃uli kom
nu ke akonkon, kom tiu mutu yin fulat liki
nu kemwu; tu el fwin s̃uloimu sie met fulat
liki kom; 9. ã el s̃u s̃uli komtal tuku ã fwak
nu s̃um, Tuyuk el lun in mutu iñi; ã kom
mutamwauk ke mekin in mutu yin pusisel.
10. Tu ke kom s̃uliyukmi, kom s̃om mutu
yin pusisel lanu; tu ke el s̃u s̃uli kom mi tu-
ku, el tufwa fwak nu s̃um, Met kawuk, fwa-
su nu meta; na elos s̃u wi kom moño tufwa
s̃unakin kom.
11. Tu el s̃u s̃ifwanu akfulatye'l el tufwa
pusisel: ã el s̃u s̃ifwanu akpusiselye el tufwa
fulat.
12. Na el ouyape fwak nu sel s̃u s̃uloi'lmu, Ke
kom orek dinner ku supper, kom tiu s̃uloimu

met kawuk lom, ku ma lium, ku met sou lom,
ku met gasrup tulon lom: tu elos pe tu-
fwa siefwil ŝuli kom, ā tufwa moli kom
ka.
13. Tu ke kom orek kofwo, kom ŝuloimu
met sigasrup, met fuka, met ul, met kun, 14. ā
kom tufwa inŝi mwowo ka; tu elos koflanu
moli kom la; tu kom tufwa es mol ke mol-
yuk lun met payi.
15. ¶ Ā ke sie selos ŝu oelul foñyuñ nu ke
tebue loñ ma iñi, el fwak nu Sel, Inŝi mwowo
el ŝu tufwa moño in togusaï lun God.
16. Na El fwak nu sel, Sie met el orek sup-
per lulap, ā ŝuloimu ma puspis.
17. Ā ke pal si supper el sipaot sie met ku-
lanŝap lal in fwak nu selos ŝu el ŝuli, Fwasu,
tu ma nu kemwu ako iñi tari.
18. Ā elos nu kemwu mutamwauk in fwak
ma igolololosi. Masi meta el fwak nu sel, Ña
mol sie an tari, ña kenu ŝom liye; Ña kenu
tu kom igul yu wi.
19. Ā sie pe el fwak, Ña mol kais limikos
kau mogul, ā ña ŝom srik alos: ña kenu tu
kom igul yu wi.
20. Ā sienu el fwak, Ña mari mutan kĭuk,
ā ke ma iñi ña koflanu tuku.
21. Ā met kulanŝap iñi tuku, ā fwakak ma
iñi nu sin leum lal. Na met kato el mulat ā
fwak nu sin met kulanŝap lal, Kom ŝilaklak
in ŝom nu inek lulap ā ma sisik lun siti ā

wisalmu met sigasrup, ā met fuka, ā met ul,
ā met kun.
22. Ā met kulanšap el fwak, Leum ña oru
oanu kom šap, ā kutenu an fwos.
23. Ā leum el fwak nu sin met kulanšap,
Kom fwala nu inek lulap ā ma sisik, ā kaif-
we'los in tuku, tu lom sik tufwa tiñtiñinu.
24. Tu ña fwak nu šumwos, Tu wañin sie
sin met šu ña šuloimu elos tufwa pulakin
supper nuk.
25. ¶ Ā un met lulap si oelul fwas: ā El
tapulla, ā fwak nu selos, 26. Met sinu fwin
tuku nu yuruk, ā tiu sruñu papa tumal, ā
nine, ā mutan kĭel, ā tulig, ā lel, ā loul, aok,
ā mol lal pe, el koflanu met tumuk lutlut.
27. Ā el šu tiu wis šaksiñ sugo lal, ā fwas
tukuk, el koflanu met tumuk lutlut.
28. Tu šu šumwos, el nunku in muša imwen
šan, el tiu mutanu met ā nunkauk me mol
in orek, el la os ku tiu os?
29. Fwin tiu ou iñi, tukin pal si el mutam-
wauk, ā tiu ku in orek tari, elos nu kemwu
šu liye, mutamwauk in aksruksrukal, fwakañ,
30. Met si iñi el mutamwauk in muša lom, ā
el tiu ku in orek tari.
31. Ku togusa šu, ke el šom in meun lain
sienu togusa, el tiu mutanu met, ā papu el a
la ku ke sie-ñul tausan in šun ol šu tuku lain
ul ke lo-ñul tausan?
32. Fwin tiu ou iñi, ke sienu el lūs lanu luk

el, el sipaot met eumwel, ã kenu etu ma ora'l
lun misla.
33. Ke ma iñi ouyape, el s̃u s̃umwos tiu
aliki ma nu kemwu ma lal, el koflanu met
tumak lutlut.
34. ¶ Sol mwo: ã solu fwin tiu emak, ã fwa
solela ya?
35. Ma a fwa tiu mwo ke an, ã tiu mwo ke
elosak fok lun kau; ã met elos sisla. El s̃u
sra in loñ lela lun loñ.

S̃APTER XV.

NA met ros̃o ã met koluk elos nu kemwu
fwas apkurun nu yurol in loñ ol.
2. Ã met Farisi ã met s̃im elos torkaskas,
fwakañ, Met si iñi El es met koluk, ã oelulos
moño.
3. Ã El kaskas pupulyuk si iñi nu selos, fwa-
kañ, 4. Met s̃u s̃umwos s̃ip sie-fok nata, el
fwin tũla sugo selos, ya el tiu likiye eu-eu yin
mesis, ã fwas tukin ma sugo tũla, nu ke el
konoilok?
5. Ã ke el konoilok, el eñun likiye on fwin-
pisel.
6. Ã ke el tuku nu yin sel, el pañnoini nu
sie met kawuk lal ã met tulon, fwakañ nu
selos, Komwos wi yu eñun; tu ña konoiok su-
go s̃ip nutig ma tũla.
7. Ña fwak nu s̃umwos, tu ouyape fwa eñun
in kosao ke sie met koluk s̃u auliyuk, yokli-

ki ke met payi eu-eu šu tiu fwos ke auli-
yuk.
8. ¶ Ku mutan šu ipen silver sie-ñul yurol,
sie ip fwin tũla, ya el tiu akosyuk lamu, ã im-
momla lomwu, ã šuknu šuknu nu ke el kon-
oiok ?
9. Ã ke el konoiok, el pañon mu met kawuk,
ã met tulon nu sie, fwakañ, Komwos wi yu
eñun ; tu ña konoiok ip si tũla.
10. Ouyape Ña fwak nu šumwos, eñun ye
mutun lipufon lun God ke sie met koluk šu
auliyuk.
11. ¶ Ã El fwak, Sie met mwen luo
natal.
12. Ã el šu fwus seltal fwak nu sin papa tu-
mal, Papa, kom ši nu sik ma luk ke mao. Ã
el eselik nu seltal ma lal.
13. Ã tiu len puspis tuk ,mwen fwus si el
orani nu sie ma nu kemwu, ã el šom nu yin
lũsila ã sinunte ma lal nu kemwu in orek ma
koluk.
14. Ã ke el kitala nu kemwu, sral ma lulap
tuku nu fwal si iño ; ã el mutamwauk in lis
ma lal.
15. Ã el šom mutu yurin sie met lun an si
iño ; ã el sipa'l la nu in ima lal lun kite piga.
16. Ã el kenu koñ kutu pus nun pig lun kũp ;
ã wañin met kite'l.
17. Ã ke el šifwanu mutu nunku, El fwak,
Fuka met orekma puspis yurin papa os me

moño yurolos ă sisi kutu, ă ña miši ke musin-
sral !
18. Ña a tuyuk ă šom nu yurol papa tu-
mak, ă a fwak nu sel, Papa ña orek ma koluk
lain kosao ă ye mutom, 19. ă tiu mwo tuk in
pañon yu mwen nutum : ore yu oanu sie sin
met orekma lom.
20. Ã el tuyuk, ă tuku nu yurin papa tumal.
Ã ke el iño mi lũsila, papa tumal el liye'l, ă
pakọmutu, ă kasus, ă keiyuñ nu in kaiwel, ă
ñok ol.
21. Ã mwen el fwak nu sel, Papa, ña orek
ma koluk lain kosao, ă ye mutom, ă tiu mwo
tuk in pañon yu mwen nutum.
22. Ã papa el fwak nu sin met kulanšap
lal, Komwos usi nuknuk kato ma mwo lanu,
ă nukmu'lañ ; ă šuñ riñ nu ke paul, ă faluk
nu ke niel ; 23. ă usi šugo kaf puspusinu, ă
uniye ; ă lela kut in moño, ă eñun ; 24. tu
mwen si nutig iñi el miši, ă siefwil mol ; el
tũla, ă siefwil lo. Ã elos mutamwauk in
eñun.
25. Iñi mwen matu natal el os in ima si ; ă
ke el tuku ă apkurun nu lomwu, el loñ on ă
srosro.
26. Ã el pañon mu sie sin met kulanšap,
ă siyuk, mea ma iñi ?
27. Ã el fwak nu sel, Ma lium el tuku ; ă
papa tumom el uniỵe kaf puspusinu, tu el es
el mol ă mwo.

28. Ã el mulat, ã tiu luñsel in utyuk nu lũ: Ke ma iñi papa el tuke liki, ã siyuknu nu sel.
29. Ã el tupokoañ fwak nu sin papa tumal, Liye, yiu puspis ña kulanŝipe kom, ã wañin palsi ña folokunla ŝap lom; ã wañin pal si kom ŝi nu sik tulig nutin goat, tu ña fwa orek eñun yurin met kawuk luk; 30. ã kitin misiñi ke mwen nutum iñi tuku ŝu aknunta me mol lom yurin met kosro, kom uniye kaf puspusinu ke'l.
31. Ã el fwak nu sel, Mwen, kom mutu yuruk ma patpat, ã ma nu kemwu ma luk ma lom.
32. Mwo tu kut orek eñun ã inŝimwowo; tu el iñi ma lium el miŝi, ã siefwil mol; ã el tũla, ã siefwil lo.

ŜAPTER XVI.

ÃEL fwak pe nu sin met tumal lutlut, Sie met gasrup, ŝu met tutafpo lal; ã kutu met tukakunulañ nu sel, tu el sinuntei ma lal.
2. Ã el pañnol mu ã fwak nu sel, Fuka ma iñi ma ña loñ ke'um? fwakak ma kom oru ke tutafpo lom; tu ña'n nũkin kom a la tutafpo tuk.
3. Na met tutafpo el fwak nu inŝiel, Mea ña oru? tu leum el asla tutafpo liki yu; ña koflanu pukpuk: ã ña mekin in ñus.
4. Ña nunkauk ma ña oru, tu, ke el sis yu

la liki tutafpo, elos tufwa es yu nu in lom selos.

5. Na el pañon mu met nu kemwu s̃umwe mol lun leum lal, ā fwak nu sin el meta, Ma yikas yurum lun leum luk?

6. Ā el fwak, srigusrok in oil sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā s̃ilaklak in mutu, ā s̃imusla lum-ñaul.

7. Na el fwak nu sin sie pe, Ā ma yikas yurum s̃umwe mol? Ā el fwak, Srigusrok in wit sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā s̃imusla oal-ñul.

8. Ā leum lun met tutafpo sito el kaks̃akin al, tu el oru lalmetmetnu: tu tulig nutin fwalu in fwil lalos elos lalmetmet liki tulig nutin kalem.

9. Ā ña fwak nu s̃umwos, Komwos oru nu s̃umwos met kawuk ke mamon ma sito: tu ke ma wañinla, elos tufwa es komwos nu in lom kamwul.

10. El s̃u payi ke ma sisik, el payi pe ke ma lulap; ā el s̃u sito ke ma sisik, el sitoe pe ke ma lulap.

11. Ke ma iñi komwos fwin tiu payi ke mamon sito, s̃u a fwa s̃iot nu s̃umwos in liauñ ma payi?

12. Ā komwos fwin tiu payi ke ma lun sienu met, s̃u a fwa s̃iot nu s̃umwos ma lomwos?

13. Wañin met kulans̃ap ku in oru nu sin luo leum; tu el a fwa sruñu sie, ā luñs̃i sienu;

fwin tiu ou iñi el a fwa srukie sie, ã sisila sienu.
Komwos koflanu oru nu sin God ã mamon.
14. ¶ Ã met Farisi pe šu rapku, loñ ma iñi
nu kemwu; ã elos aksruksruk al.
15. Ã El fwak nu selos, Komwos elos šu ak-
šumwosyi komwos ye mutun metu; ã God
etu inšiumwos; tu ma mwolanu yurin met,
ma koluklanu ye mutal God.
16. Manu ã ma palu nu ke'l Jon: tukin pal
si iño luti ma togusai lun God, ã met e nu
kemwu eoigusyuk nu lũ.
17. Ã kosao ã fwalu wañinla fusas liki kitin
ma sisik lun manu in wañinla.
18. El šu sisila mutan kĩel, ã mari sienu, el
orek kosro: ã el šu mari el šu met tumal sis
el la, el orek kosro.
19. ¶ Sie met gasrup, šu nukomañ nuknuk sie-
nu sisa ã linen srik eõu, ã el eũnu nel piñanu len.
20. Ã sie met sigasrup ẽ Lazarus, šu likiye
nu ke mutun oaoa lal, tiñtiñinu ke ruf, 21. ã
kenu elos in šuñ nel kutkut in moño ma pu-
tatla liki tebu lun met gasrup; ã kutepe, kosro
ñaliñul elos tuku ã lou ruf ke'l.
22. Ã ma te oru, tu met sigasrup el miši, ã
lipufon elos wis el nu in ũmwel Ebream: met
gasrup el miše pe, ã pukpuki.
23. Ã in hell el ñetak mutal, mutu yin
mwaioknu, ã liye Ebream lũsela, ã Lazarus
in ũmwel.
24. Ã el wowoyuk ã fwak, Papa Ebream,

pakomutuk, ā sipamu Lazarus, tu el isuñye mutun kufin paul nu in kof, ā in eou lo'k; tu ña ñalnu in furur iñi.

25. Ā Ebream el fwak, Mwen, esam tu ke pal kom mol kom es ma mwo lom, ā ouyape Lazarus ma koluk; ā iñi el mwo oi el, ā kom koluk oi yum.

26. Ā kutepe yok liki ma iñi nu kemwu, maslo kotal elik, sie an lual lulap on; oanu tu elos ŝu luñŝi ŝom iñi mi nu yurum koflanu; ouyape elos koflanu fwas nu yuros ŝu luñŝi fwas iño mi.

27. Na el fwak, ke ma iñi ña pre nu ŝum, papa, tu kom sipa'lot nu lom sin papa tumuk;
28. tu met limikos lik; tu el fwa orek ma lo nu selos, fwin tiu ou iñi elos pe tuku nu yin si iñi lun ñalnu.

29. Ebream el fwak nu sel, Moses ā met palu yurolos: lela elos in loñ olos.

30. Ā el fwak, Mo, papa Ebream, tu fwin sie ŝom nu yurolos yurin miŝe mi, elos tufwa auliyuk.

31. Ā el fwak nu sel, Elos fwin tiu loñ Moses ā met palu, ouyape fwin sie molyuk yurin miŝe mi el koflanu kutoñ olosi.

ŜAPTER XVII.

NA El fwak nu sin met tumal lutlut, Ma koflanu oru tu ma tugulkul a tiu tuku; ā we nu sel, ke ŝu elos a tuku!

2. Fwin sripsrip eot in tete in kaiwel ã sisella nu mwea, mwo liki tu el aktugulkulye sie sin ma sisik iñi.
3. Komwos liye komwos yuñ; Ma lium el fwin orek ma koluk nu šum, kom kaiyuk nu sel; ã el fwin auliyuk, kom nunok munas nu sel.
4. El fwin orek ma koluk nu šum pal itkos ke len si, ã pal itkos ke len si el fwin siefwil forla nu šum fwakañ, Ña auliyuk; kom fwa nunok munas nu sel.
5. Ã met šap elos fwak nu sin Leum, Kom aklapye lalalfuñi las.
6. Ã Leum el fwak, Lalalfuñi lom fwin oanu futin mustard si, komwos ku in fwak nu sin šak sikemain iñi, Kom fwusak ke oka, ã eoki nu mwea, ã a fwa akos komwos.
7. ¶ Ã šu šumwos met kulanšap lom orek ima, ku kitauñ kau, fwa fwak nu sel piyañu, ke el tuku in ima si, Kom šom ã foñyuñ nu ke tebue?
8. Ku kom a la fwak nu sel, Kom akoala supper nuk, ã los kom weni, ã oru nu sik, nu ke ña moño ã nim tari, ã tuk kom tufwa moño ã nim?
9. Ya el kulu nu sin met kulanšap iño tu el oru me šap? Ña mu mo.
10. Ã ouyape komwos, ke komwos tufwa oru ma iño nu kemwu ma šap nu šumwos, komwos fwak, Kem met kulanšap tiu mwo. Kem orenu ma mwo simem in oru.

11. ¶ Ã ma te oru, ke El šom nu Jerusalem,
tu El fwas sasla Samaria ă Galili.
12. Ã ke El ilyuk nu in sie an sisik met
mutu we, Met leper sie-ñul, šu tu u-iño elos
šun ol.
13. Ã elos srukak pusralos ă fwak, Jisus,
Met Luti, pakomutas.
14. Ã ke El liye'los, El fwak nu selos, Kom-
wos šom ă luti komwos nu sin met tol. Ã
ma te oru, tu, ke elos šom elos nasnas.
15. Ã sie selos, ke el liye tu el kela, el folok-
la, ă ke pusra lulap el kakšakin God, 16. ă
el putatla fokšiufwi nu ke niel, šuñ kulu nu
Sel. Ã el met Samaria.
17. Ã Jisus tupokoañ fwak, Ya tiu ma sie-
ñul nasnasla ? ka pa ya eu ?
18. Ma a tiu konoiok šu foklokla in kakšakin
God, metsa iñi mugenu.
19. Ã El fwak nu sel, Kom tuyuk ă šom ;
lalalfuñi lom moli komla.
20. ¶ Ã ke met Farisi elos siyuk Sel, pal ña
togusaï lun God a fwa tuku, El tupokoañ nu
selos ă fwak, Togusaï lun God tiu tuku ke
ma lik.
21. Elos a tiu fwak, Liye iñi ! ku, liye iño !
tu, liye, togusaï lun God inšiumwos.
22. Ã El fwak nu sin met lutlut, Len a fwa
tuku, ke komwos fwa kenu liye sie sin len lün
Mwen nutin met, ă komwos a tiu liye.
23. Ã elos a fwak nu šumwos, Liye iñi ; ku,

liye iño: nik komwos šom tuk olos, tiu fwas
tuk olos.
24. Tu oanu šarom sikmi ye kusra iñi ă ak-
kalemye ye kusra iño; Mwen nutin met a
fwa ouyape in len lal.
25. Ā umet El keokiuñ ke ma puspis ă fwil
si iñi sis El la.
26. Ā oanu ke len lun Noa, fwa ouyape ke
len lun Mwen nutin met.
27. Elos moño, elos nim, elos mari, elos šuñ
in mari, nu ke len si Noa el ilyuk nu in
oaku, ă šaloñla tuku, ă kanaos elos la nu
kemwu.
28. Ā ouyape ke len lun Lot; elos moño
elos nim, elos kuko, elos kitala, elos eoki, elos
muša: 29. ă ke len si Lot el šom liki Sodom
ma eaf e ă brimston in kosaoe mi, ă kanaos
elos la nu kemwu.
30. Fwa ouyape ke len si Mwen nutin met
a fwa sikmi.
31. In len si iño, el šu on fwin mañon
lomwu, ă ma lal on in lomwu, lela lun tiu
fwuni in esla mao; ă el šu in ima si, lela el
pe lun tiu folokla.
32. Komwos esam mutan kĭel Lot.
33. El šu šuk in laño mol lal, fwa tŭla mao;
ă el šu tŭla mol lal fwa laño mao.
34. Ña fwak nu šumwos, in foñ si iño
met luo on fwin kŭlŭs si; esla sie, ă sie fwa
on.

35. Mutan luo tukeni ilil, esla sie, ã sie
mutu.
36. Met luo mutu in ima si; esla sie, ã li-
kiye sie.
37. Ã elos tupok ã fwak nu Sel, Leum, oiya?
Ã El fwak nu selos, Iño yin mano on we,
mwon igul elos tukeni šokšok.

ŠAPTER XVIII.

A El kaskas sie pupulyuk nu selos ke ma
iñi, tu mwo met pre pal e nu kemwu, ã
tiu tutola ke; 2. fwakañ, Sie met nununku
el mutu in sie siti, el tiu sañeñ sin God, ã tiu
šunakin ke met.
3. Ã sie kotinmas mutu in siti si iño; ã el
tuku nu yurol, fwakañ, Kom akšumwosye
yu ke met añañ luk.
4. Ã el tiu luñsel ke kutu pal; ã tuk el
fwak inšiel, Ã ña fwin tiu šañeñ sin God, ã
tiu šunakin met: 5. ã tu kotinmas si iñi el
lokoluki yu, ña fwa akšumwosye'la, fwin tiu
ou iñi ke pal puspis el tuku, el aktutoye
yu.
6. Ã Leum El fwak, Komwos loñ ma met
nununku sito fwak.
7. Ya God el tiu akšumwosye met El šulũla
lal, šu wowoyuk nu Sel len ã foñ, ã el šan
olos ma patpat?
8. Ña fwak nu šumwos El šilaklak in akšu-
mwosy'elos la, ã tu ou iñi, ke Mwen nutin

met a tuku, ya El konoiok lalalfuñi on
fwalu ?
9. ¶ Ã El kaskas pupulyuk si iñi nu sin ku-
tu šu šifwanu foñyuñ nu selos tu elos met
payi, ã sruñu kutenu.
10. Met luo eltal utyuk nu in imwen tempel
in pre ; sie met Farisi, ã sienu met rošo.
11. Met Farisi el tu ã pre ou iñi inšiel, God,
ña kulu nu Šum, tu ña tiu oanu kutenu met,
met iñunyar, met tiu payi, met kosro, ku tiu
oanu met rošo iñi.
12. Ña lãlo pal luo ke wik si, ña kitela ak-
sie-ñulle ke ma nu kemwu ma luk.
13. Ã met rošo tu lũsila el tiu keyuk mutal
nu in kosao, tu el tuk inumwel, fwakañ, O
God, pakomutuk ña met koluk.
14. Ña fwak nu šumwos, met iñi el oatu nu
lom sel, payi liki sienu : tu elos nu kemwu
šu šifwanu akfulatye, tufwa pusisel : ã el šu
šifwanu akfwokpapye'l, el a tufwa fulat.
15. ¶ Ã elos wis pe nu yurol kitin tulig, tu
El fwa ka 'elosi ; ã ke met tumal lutlut elos
liye, elos kai elos yuk.
16. Ã Jisus el pañnolos mi, ã fwak, Lela kit-
in tulig in tuku nu yuruk, ã tiu igulolosi ; tu
sin ma ou iñi ma lun togusaï lun God.
17. Payinu Ña fwak nu šumwos, El šu tiu es
togusaï lun God oanu kitin tulig el koflanu
ilyuk nu lũ.
18. ¶ Ã sie leum el siyuk Sel, fwakañ, Met

Luti Mwo, Mea ña oru tu mol mu patpat fwa usru luk?
19. Jisus El fwak nu sel, Efwo kom ku
pañon yu Mwo? Wañin mwo, siewunu, God.
20. Kom etu ma šap, Nik kom kosro, Nik
kom akmus, Nik kom pusupas, Nik kom kikiap, oru mwo nu sin papa tumom ă nine kĭum.
21. Ã el fwak, Ma iñi nu kemwu ña liauñ
ke ña tulig nu iñi.
22. Ã ke Jisus el loñ ma iñi, El fwak nu
sel, Ã sie ma sito šum; kom kuko ma nu kemwu ma lom, ă kitelik nu sin met sigasrup, ă a fwa os ma lom in kosao; ă fwasu, fwas tukuk.
23. Ã ke el loñ ma iñi el pakomutu ma lulap: tu el met gasrup lanu.
24. Ã ke Jisus el liye tu el pakomutu ma lulap el fwak, Fuka ma upa nu selos šu gasrup fwa ilyuk nu in togusaï lun God!
25. Tu kosro kamel el fwas sasla kor ke nilel fusas liki met gasrup ilyuk nu in togusaï lun God.
26. Ã elos šu loñ mao, elos fwak, Na šu ku
tu el tufwa mol?
27. Ã El fwak, Mao met elos koflanu oru,
God el ku in oru.
28. Na Piter el fwak, Liye, kem likiye ma
nu kemwu, ă fwas tukum.
29. Ã El fwak nu selos, Payinu Ña fwak

nu šumwos, Wañin met šu likiye lom, ku kīe
tuma, ku lel, ku kīen natu, ku tulig, ke togu-
saï lun God, 30. el a tiu es ma pusliki ke pal
si iñi, ā in fwal fwa tuku mol ma patpat.
31. Na El es sie-ñul-luo, ā fwak nu selos,
Liye, kut fwasyuk nu Jerusalem, ā ma nu
kemwu ma met palu šimūsla ke Mwen nu-
tin met fwa orek tari.
32. Tu fwa asalañ nu sin met Pegan, ā ak-
sruksrukal, ā aknuntal, ā anel: 33. ā elos tu-
fwa sruñlul, ā uni'lye: ā len si aktolu el fwa
siefwil molyuk.
34. Ā wañinu ma iñi elos etu: ā kas si iñi
mwukla luk elos, ā elos tiu etu ma iñi ma
kaskas ke.
35. ¶ Ā ma te oru, ke El fwas apkurun nu
Jeriko, sie met kun el mutu pupaneku ñus.
36. Ā ke el loñ met puspis fwas alukela, el
siyuk, Mea si iñi.
37. Ā elos fwak nu sel, Jisus lun Nazaret
fwas alukela.
38. Ā el wowoyuk, fwakañ, Jisus Mwen
nutin Devid, pakomutuk.
39. Ā elos šu fwas met kaiyuk nu sel lun
misla; ā el wowoyuk yokliki, Mwen nutin
Devid, pakomutuk.
40. Ā Jisus tu ā šap elos in wis el nu yu-
rol. Ā ke el tuku apkurun, El siyuk sel, 41.
fwakañ, Mea kom luñšom Na'n oru nu šum?
Ā el fwak, Leum, tu ña'n ñutalik.

42. Ã Jisus el fwak nu sel, Kom ñutalik: lalalfuñi lom moli kom.

43. Ã kitin misiñi el ñutalik, ã fwas tuk ol, takšakin God: ã met e nu kemwu ke elos liye, elos on nu sin God.

ŠAPTER XIX.

A Jisus el utyuk ã fwas sasla Jeriko.
2. Ã liye, sie met ẽ Zakeus, šu leum
yurin met rošo, ã el iñi met gasrup.
3. Ã el šuk in liye'l Jisus, šu El; ã koflanu
ke met puspis, tu el met futoto.
4. Ã El kasus nu met, ã fwunyuk nu wulin
šak sikamor in liye'l; tu El tufwa fwas alu-
kela.
5. Ã ke Jisus tuku nu yin si, El ñetak, ã
liye'l, ã fwak nu sel, Zakeus, kom šilaklak in
fwuni: tu misiñi Ña mutu in lom šum.
6. Ã el šilaklak, ã fwuni, ã eñun as El.
7. Ã ke elos liye, elos nu kemwu torkaskas,
fwakañ, Tu El šom in kawuk sin sie met šu
koluk.
8. Ã Zakeus el tu, ã fwak nu sin Leum,
Liye, Leum, tafwu ma luk ña šuñ nu sin met
sigasrup; ã ña fwin es kutu ma liki sienu
met, ke ma sito, ña aolla pe ã šuñ nu sel ma
akosle ka.
9. Ã Jisus fwak nu sel, Len si iñi ma
laño tuku nu lom si iñi, tu el ouyape mwen
nutin Ebream.

10. Tu Mwen nutin met El tuku in s̃uk ă
mol ma tūla.
11. ¶ Ã ke elos loñ ma iñi, El laesla ă kas-
kas sie pupulyuk, tu El apkurun nu Jerusa-
lem, ă tu elos nunku mu tu togusaĭ lun God
fwa sikmi kitin misiñi.
12. Ke ma iñi El fwak, Sie leum el s̃om nu
yin lūsila in s̃ifwanu es mwulal togusaĭ, ă tu-
fwa foloko.
13. Ã el pañon mu met kulans̃ap sie-ñul lal,
ă s̃uñ nu selos muni paun sie-ñul, ă fwak nu
selos, Komwos kukakin nu ke pal si ña tufwa
tuku.
14. Ã met yin sel elos sruñ al, ă sipaot sie
kas tuk ol, fwakañ, Kem sañes tu met si iñi
togusa lumem.
15. Ã ma te oru, tu ke el foloko, el es togusaĭ
lal tari, na el s̃ap in pañon mu met kulans̃ap
iño nu sel, nu sin s̃u el s̃uñ muni nu sel met,
tu el fwa etu ma yikas elos nu kemwu laesla
ke kuko.
16. Ã masi meta tuku, fwakañ, Leum, paun
si lom laesla paun sie-ñul.
17. Ã El fwak nu sel, Mwonu, kom met ku-
lans̃ap mwo; tu kom payi ke kitin ma sisik,
kom tufwa es mwol lun siti sie-ñul.
18. Ã masi akluo tuku, fwakañ, Leum, paun
si lom laesla paun limikos.
19. Ã el fwak ouyape nu sel, Kom pe mwol
lun siti limikos.

20. Ã sienu tuku, fwakañ, Leum, liye, pa iñi
paun si lom ma ña liauñ likiye on in napkin;
21. tu ña šañeñ šum, tu kom met upa si;
kom srukak ma kom tiu likiye, ã kosroini
ma kom tiu takunalik.
22. Ã el fwak nu sel, Likin olum ña tufwa
nununke kom, kom met kulanšap koluk.
Kom etu tu ña met upa si, srukak ma ña tiu
likiye, ã kosroini ma ña tiu takunalik; 23.
ke ma iñi, efwo kom ku tiu šuñ muni luk nu
in bank, tu ke ña foloko ña tufwa es ma luk
wi kutepe?
24. Na El fwak nu selos šu tu apkurun,
Esla luk el paun si, ã šuñ nu sel šu paun sie-
ñul ma lal.
25. (Ã elos fwak nu sel, Leum, paun sie-ñul
yurol.)
26. Tu ña fwak nu šumwos, Nu selos nu
kemwu šu os ma la, šuñ pe; ã el šu wañin
ma lal esla ma lal luk el.
27. Ã tu met lokwalok iño luk, šu sañes tu
ña togusa lalos, wis elos mi, ã onelosi ye mutuk.
28. ¶ Ã ke El kaskas ma iñi tari, El fwas
met, fwasyuk nu Jerusalem.
29. Ã ma te oru, ke El tuku apkurun nu
Betfes ã Betani, nu ke eol pañpañ Oliv, El
sipaot luo tumal lutlut, 30. fwakañ, Kom-
tal fwasot yin sisik meto: ke komtal utyuk
nu lũ komtal tufwa konoiok kolt kopuri, wañ-
in met mutu fwe met; tula'l la, ã usi.

31. Ã fwin sienu met siyuk s̆umtal, Efwo
komtal ku tula'l la? komtal fwak nu sel ma
iñi, Tu Leum luñs̆i el.
32. Ã eltal s̆u El sipaot, eltal s̆omot, ă kono-
iok oanu El fwak nu seltal.
33. Ã ke eltal tulala kolt, elos s̆u ma natu
fwak nu seltal, Efwo komtal ku tulala kolt?
34. Ã eltal fwak, Tu Leum el luñs̆i el.
35. Ã eltal wis el nu yurin Jisus; ă elos fili
ye nuknuk lalos on fwin kolt, ă elos liki'lye
Jisus fwe.
36. Ã ke El s̆om, elos lakunalik nuknuk
lalos ineku.
37. Ã ke El fwas apkurun nu yin oatu fwin
eol Oliv mi, elos nu kemwu sin met lutlut
mutamwauk in eñun ă on nu sin God ke pusra
lulap ke ma nu kemwu me orek ma lulap
ma elos liye met; 38. fwakañ, Ins̆i mwowo
Togusa s̆u tuku in ĕ Jeova; misla nu in kosao,
ă mwolanu yin fulat liki nu kemwu.
39. Ã kutu sin met Farisi yurin met puspis
tukeni elos fwak nu Sel, Met Luti, kaiyuñ
met tumom lutlut.
40. Ã El tupokoañ ă fwak nu selos, Ña
fwak nu s̆umwos, tu elos iñi fwin misla, kitin
misiñi eot elos tufwa wowoyuk.
41. ¶ Ã ke El fwas apkurun, El liye siti, ă
tuñ nu ke, 42. fwakañ, Kom fwino etu met,
aok kom, aok in len si iñi len lom, ma oma lun
misla lom! pa iñi mwuknulos la liki mutom.

43. Tu len tufwa tuku nu fwom, ke met lokwalok lom elos tufwa orauk niin šan apin komweni, ă mutu apin kom la, ă kulus kom la apneni nu kemwu.

44. Ã elos fwa akfwelye kom la nu ke fok, ă tulig nutum wi kom lũ; ă in kom elos tiu likiye sie eot fwin sie: tu kom tiu etu pal si Leum el tuku nu yurum.

45. Ã El utyuk nu in tempel, ă mutamwauk in sisla elos šu kitala ă elos šu kuko; 46. fwakañ nu selos, Ma šimusla, Lom Sik imwen pre, ă komwos orala ma inluf lun met iñunyar.

47. Ã El lutlut piñanu len nu in tempel. Ã met tol fulat ă met šim ă leum lun metu, elos šuk in uni'lye, 48. ă elos koflanu konoiok ma elos fwa oru; tu met e nu kemwu kenu ma lulap in loñ ol.

ŠAPTER XX.

ÃMA te oru, ke sie sin len iño, ke El luti nu sin met nu in tempel, ă luti mwo šašu, met tol fulat ă met šim wi met elder elos tuku nu yurol, 2. ă kaskas nu Sel, fwak añ, Kom oru nu šes, ke šap šu kom oru ma iñi? ku šu šiot nu Šum šap si iñi?

3. Ã El tupokoañ ă fwak nu selos, Ña pe siyuk šumwos ke masi; ă tupok mu nu sik.

4. Baptais lun Jon, ya in kosaoe mi, ku yurin met mi?

5. Ã elos šifwanu asiuki sie sin sie, fwakañ,
Kem fwin fwak, In kosaoe mi; El tufwa
fwak, Ke ma iñi efwo komwos ku tiu lalal-
fuñ ol.
6. Ã kem fwin fwak yurin met mi; met e
nu kemwu tufwa tuñal kit; 'tu elos nunku
mu Jon el met palu.
7. Ã elos tupok, elos koflanu fwak ma ya.
8. Ã Jisus el fwak nu selos, Ña pe tiu oru
nu šumwos ke šap šu Ña oru ma iñi.
9. ¶ Na El mutamwauk in kaskas nu sin
met pupulyuk si iñi; Sie met el eok ima
fain si, ă filauñ nu sin met ima, ă šom nu yin
lūsila ke pal lūlis.
10. Ã ke pal fwol el sipaot met kulanšap
nu sin met in ima si, tu elos sipamu nu sel
fwako in ima fain si; ă met in ima si elos
sruñlul, ă sipa'lot pusinpo.
11. Ã el siefwil sipaot sie pe met kulanšap;
ă elos sruñlul pe, ă ora'l koluk, ă sipa'lot pu-
sinpo.
12. Ã el siefwil pe sipaot ma si aktolu; ă el-
os konta'lye pe, ă sis el la liki.
13. Na leum lun ima si el fwak, Mea ña fwa
oru? Ña tufwa sipaot mwen kulu si nutig;
elos a la šunakunal ke elos liye'l.
14. Ã ke met in ima si liye'l, elos šifwanu
asiuki sie sin sie, fwakañ, El iñi met usru;
fwasu, kut in uni'lye, ă usru tufwa las.
15. Ã elos sis el la liki ima fain si, ă uni'lye.

Ke ma iñi, mea leum lun ima fain si tufwa
oru nu selos?
16. El a fwa tuku ă on'elos la met in ima
fain si, ă el tufwa šuñ ima fain si nu sin ku-
tenu. Ã ke elos loñ, elos fwak, Mo, tiu ou
iñi.
17. Ã El šo elosi ă fwak, Ke ma iñi, mea
ma iñi ma šimusla? Eot si ma met muša si-
sila met, ma iñi on in srumwosrik in eot.
18. El šu tufwa putatla fwin eot si iñi tufwa
mušala; ă on fwin šu mao fwa putatla, tufwa
ili'lye nu ma sisik.
19. ¶ Ke auu si iñi met tol fulat ă met
šim olos sriki in filiye paolos fwel; ă elos šañ-
eñ sin metu: tu elos etu tu El kaskas pupul-
yuk si iñi lain alos.
20. Ã elos šan ol, ă sipaot met kwakas šu
šifwanu srifwe in ora'los met payi, tu tufwa
srukie kas lal, ou tu elos tufwa asalañ nu
in ku ă nu šap lun leum.
21. Ã elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, kem
etu tu kom fwak ă luti payi, ă tiu pulesu me-
tu, tu kom luti inek lun God ma šumwos.
22. Ya oul ku tiu oul kut in šuñ kiše nu sin
Sisar?
23. Ã El etu sruf lalos, ă fwak nu selos, Ef-
wo komwos ku srifwe yu?
24. Luti nu sik penni si, mutun šu, ă šim šu
on ke? Ã elos tupokoañ Ã fwak, Lun Sisar.
25. Ã El fwak nu selos, Ke ma iñi, šuñ nu

sel Sisar ma lun Sisar, ă nu sin God ma lun
God.
26. Ă elos koflanu srukie kas lal ye mutun
metu: ă elos lut ke ma El tupok, ă elos mis-
la.
27. ¶ Na kutu sin met Saddusi elos tuku nu
yurol, s̆u fwak wañin siefwil molyuk; ă elos
siyuk Sel, 28. fwakañ, Met Luti, Moses el s̆im
nu s̆es, Met sinu fwin met lel mis̆i, mutan
kĭel, ă mogul mis̆i wañin tulig, tu met lel el
es mutan kĭel, ă orek fute nu sin met lel.
29. Ke ma iñi tamulel itkos; ă masi meta
el es mutan kĭel, ă mis̆i wañin tulig.
30. Ă masi akluo es el pe kĭel, ă el mis̆i
wañin tulig.
31. Ă masi aktolu es el; ă ouyape met it-
kos; ă elos tiu likie tulig, ă elos mis̆i.
32. Ă tuk olos mutan el mis̆e pe.
33. Ke ma iñi ke pal molyuk el mutan kĭen
s̆u selos? tu met itkos as al mutan kĭelos.
34. Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Tulig
nutin fwalu elos mari ă s̆uñ in mari: 35. ă tu
elos s̆u mwo ou tu elos fwa es fwal iño ă mol-
yuk yin mis̆e mi, elos tiu mari, ă tiu s̆uñ in
mari.
36. Tu elos koflanu siefwil mis̆i; tu elos oa-
nu lipufon; ă elos tulig nutin God, ă tulig
nutin siefwil molyuk.
37. Ă tu met mis̆i siefwil molyuk, aok Mo-
ses el luti nu ke tus̆ak, ke el pañon Jeova,

God lun Ebream, ā God lun Aisaak, ā God
lun Jekob.
38. Tu El tiu God lun met miši, tu lun met
mol: tu met nu kemwu mol nu Sel.
39. Na kutu sin met šim elos tupokoañ fwak,
Met Luti, kom kaskas mwo.
40. Ā tukin ma iñi elos tiu pulaïk in siyuk
Sel kutu mao.
41. Ā El fwak nu selos, Fuka elos Fwak
Kraist Mwen nutin Devid?
42. Ā Devid el šifwanu fwak in buk in
Psalm, Jeova el fwak nu sin Leum luk, Kom
mutu on le pouk leyut, 43. nu ke pal si Ña
orek met lokwalok lom me lañon nium.
44. Ke ma iñi Devid El pañnol Leum, na
fuka El mwen natal?
45. Na ke met e nu kemwu loñ, El fwak nu
sin met tumal lutlut, 46. Komwos liauñ met
šim, šu kenu fwafwasyis in nuknuk lūlis, ā
luñši paiñuk in imwen kutakot, ā niin mutu
fulat in imwen lolñok, ā ye op niin kofwo:
47. šu kanaosla lom sin kotinmas; ā ke kia-
pun pre lūlis: elos iñi es lusla ma lulap.

ŠAPTER XXI.

Ā EL ñetak, ā liye met gasrup šuñ kiše la-
los nu in niin fwil tatū.
2. Ā El liye pe sie kotinmas sigasrup el šuñ
nu lū kitin muni sisik luo.
3. Ā El fwak, Payi Na fwak nu šumwos, tu

kotinmas sigasrup iñi el šuñ nu lũ yok luk
elos nu kemwu.
4. Tu elos iñi nu kemwu ke ma puspis lalos
šuñ nu ke kiše lun God ; ã el ke sigasrup lal
šuñ nu lũ ma nu kemwu me mol lal.
5. ¶ Ã ke kutu kaskas ke tempel, fuka ma
yinla ke eot mwo ã me kiše El fwak, 6. ke
ma iñi ma komwos liye, len a fwa tuku in
len sa sie eot fwa tiu on fwin sie, mao a mo-
guklanu.
7. Ã elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, ã
ma iñi a orek ña ? ã akul šu ke ma iñi tufwa
orek ?
8. Ã El fwak, Liauñ tu met tiu kiape kom-
wos la ; tu met puspis fwa tuku in Ek, fwa-
kañ, Ña Kraist ; ã apkurun pal si : [ke ma
iñi] komwos tiu šom tuk olos.
9. Ã ke komwos loñ meun ã mogũku, nik
komwos šañeñ ; tu ma iñi fwa tuku met ; tu
tiu kitin misiñi safla.
10. Na El fwak nu selos, Sie an, tufwa tu-
yuk lain sie an, ã togusaï lain togusaï.
11. Ã rarrar ma lulap, in kutu an, ã sral, ã
lolo ; ã me aklañuñ lulap ã akul lulap sikmi
in kosaoe mi.
12. Ã met ma iñi tuk, elos tufwa likiye pao-
los on fwomwos, ã kolyaï komwos, in es kom-
wos yuñ nu ke lolñok, ã nu in prison, ã in
kol komwos la ye mutun togusa ã leum ke
Ẽk.

13. Ã ma iñi fwa oru nu šumwos ke ma lo.

14. Ke ma iñi, komwos oru inšiumwos, in tiu nunkauk met ma komwos tufwa tupok tuk.

15. Tu Ña fwa šiot nu šumwos oalu ã lalmetmet, ma met lokwalok nu kemwu lomwos elos koflanu mu sito, ã koflanu tupuk ka.

16. Ã kĩe tuma, ã met lili, ã met sou, ã met kawuk, elos tufwa tukakin komwos yuk; ã elos fwa oru tu kutu šumwos fwa miši.

17. Ã met e nu kemwu tufwa sruñe komwos la ke Ẽk.

18. Ã sugo aunšiufwomwos a fwa tiu wañinla.

19. Komwos mol ñunumwos ke moñfusas lomwos.

20. Ã ke komwos a fwa liye un met meun apneni Jerusalem, na komwos etu tu apkurun in mušal lanu mao.

21. Na lela elos šu mutu in Judea in kasus nu fwin eola; ã lela elos šu mutu infulwe fwala liki; ã lela elos šu mutu in kutenu an in tiu fwas utyuk nu lũ.

22. Tu len iñi len in anwuk, tu ma nu kemwu ma šimusla met fwa payikin.

23. Ã we nu selos šu putete, ã nu selos šu katiti in len iño! tu a fwa mwaiok ma lulap in fwalu, ã siluñ nu fwin met iñi.

24. Ã elos a fwa putatla ke mutun kutlas, ã a fwa kol komwos la met srou nu in an nu

kemwu; ā met Pegan elos tufwa loñye Jeru-
salem, nu ke pal si lun met Pegan tufwa
payikin.
25. Ā a fwa akul in fwatu, ā malem, ā itu;
ā on fwalu fosña lun metu wi toninfoñ;
mwea ā nua ñurñur; 26. inšien met munasla
ke šañeñ, ā ke šukuk ma a tuku nu fwalu:
tu ku in kosao a fwa kususus.
27. Ā na elos fwa liye Mwen nutin met tuku
in pukunieñ ke ku ā ma mwowou ma lulap.
28. Ā ke ma iñi mutamwauk in te oru, na
komwos ñetak, ā keyuk šiufwomwos; tu me
mol lomwos apkurun.
29. Ā El fwak nu selos sie pupulyuk; Liye
šak fig, ā šak nu kemwu; 30. iñi ke elos sru-
nak, komwos liye ā šifwanu etu tu akurun
pal fwol.
31. Ouyape komwos, ke komwos liye ma iñi
te oru, komwos etu tu togusaï lun God
akurun.
32. Payinu Ña fwak nu šumwos, Fwil si iñi
a tiu wañinla, nu ke ma nu kemwu fwa
payikin.
33. Kosao ā fwalu a wañinla, ā kas luk a tiu
wañinla.
34. Ā komwos liye komwos, fwin tiu ou iñi
inšiumwos tufwa toas ke srital koluk, ā sruï,
ā inšie ke mol si iñi, ā len si iño fwa tuku nu
fwomwos komwos nūkin ka.
35. Tu oanu sruf el a fwa tuku on fwelos nu

kemwu s̃u mutu on fwin mutun fwal e nu
kemwu.
36. Ke ma iñi komwos s̃ano, ã pre pal e nu
kemwu, tu komwos fwa mwo in fwala liki
ma nu kemwu fwa te oru, ã in tu ye mutun
Mwen nutin met.
37. Ã ke len El luti nu in tempel; ã ke foñ
El s̃omot, ã mutu fwin eol pañpañ Oliv.
38. Ã met e nu kemwu elos tuku u-lutue nu
yurol nu in tempel, tu in loñ ol.

S̃APTER XXII.

IÑI kurun kofwo lun bred tiu pulolak, pañ-
pañ Alukela.
2. Ã met tol fulat ã met s̃im elos s̃uk fuka
elos tufwa uni'lye; tu elos s̃añeñ sin metu.
3. Na Satan el ilyuk nu in Judas mwulal
Iskariot, el sie sin sie-ñul-luo.
4. Ã el s̃omot, ã papu yurin met tol fulat ã
kaptin, fuka el tufwa tukakunulak nu selos.
5. Ã elos eñun, ã mwuleuñ in s̃un muni nu
sel.
6. Ã el tukakunañ ã s̃uk pal mwo in tuka-
kunulak nu selos, ke wañinu met si.
7. Na len si lun bred tiu pulolak tuku, ke
uniye me alukela.
8. Ã El sipaot Piter ã Jon, fwakañ, Komtal
s̃om ã ako alukela nu s̃es, tu kut fwa moño.
9. Ã elos fwak nu Sel, An ya kom luñs̃om
tu ketal ako?

10. Ã El fwak nu selos, Liye ke komtal ut-
yuk nu in siti, sie met el wis ale in kof si el
tufwa šun komtal; komtal fwas tukol nu in
lom el tufwa utyuk nu we.
11. Ã komtal tufwa fwak nu sin met kato
lun lomwu, Met Luti el fwak nu šum, Pa ya
fokil sin metsa, yin Ña tufwa moño alukela
yurin met tumuk lutlut?
12. Ã el tufwa luti nu šumtal sie fokil lu-
lap lũñ ako tari; komtal ako iño.
13. Ã eltal šom ă konoiok oanu El fwak nu
seltal: ă eltal akoa alukela.
14. Ã ke auu si tuku, El foñyuñ nu ke te-
bue, ă met šap sie-ñul-luo oelul.
15. Ã El fwak nu selos, Ña kenu ma lulap
in moño alukela iñi yurumwos met Ña keoki-
uñ tuk: 16. Tu Ña fwak nu šumwos, Ña tiu
siefwil moño ma iñi tuk, nu ke pal si fwa
payikin in togusaï lun God.
17. Ã El es kup, ă šuñ kulu, ă fwak, Kom-
wos es ma iñi, ă kitelik yurumwos; 18. tu
Ña fwak nu šumwos, Ña a fwa tiu nim fok in
fain, nu ke pal si togusaï lun God a fwa tu-
ku.
19. ¶ Ã El es bred, ă šuñ kulu, ă kunšalik,
ă šuñ nu selos, fwakañ, Ma iñi monuk, ma
šiot ke komwos; oru ma iñi in esam yu.
20. Ouyape kup tukin supper, fwakañ, Kup
si iñi mwilkas šašu ke sa'k, ma širor ke um-
wos.

21. Tu, liye, pon ŝu tukakin yu yuk wi yu on fwin tebue.
22. Ã payi Mwen nutin met el ŝom, oanu ma papu met; tu we nu sin met iño ŝu tukakunulak!
23. Ã elos mutamwauk in siyuk nu selos sie sin sie, ŝu selos a fwa oru ma iñi.
24. ¶ A ouyape sie akukain tuku nu yurolos, ŝu selos fwa fulat liki nu kemwu.
25. Ã El fwak nu selos, Togusa lun met Pegan elos leum lalos; ã elos ŝu leum lalos elos pañpañ leum kulañ.
26. Ã komwos tiu ou iñi; tu el ŝu fulat yurumwos, lela lun oanu met fwus; ã el ŝu leum oanu el ŝu kulanŝap.
27. Ka ŝu yok, el ŝu foñyuñ nu ke tebue, ku el ŝu kulanŝap? ya tiu el ŝu mutu moño? ã Ña yurumwos oanu el ŝu kulanŝap.
28. Komwos elos ŝu wi yu mutu ke mel luk.
29. Ña ŝiot mwol nu ŝumwos ke togusaï oanu Papa tumak El ŝi mwol nu Sik; 30. tu komwos tufwa moño ã nim fwin tebu luk in togusaï luk, ã mutu fwin me mutu lun leum, ã nununku sruf sie-ñul-luo lun Israel.
31. ¶ Ã Leum El fwak, Saimon, Saimon liye, Setan el luñsel es kom, tu el likliki kom oanu wit: 32. Ã Ña pre ke kom, tu lalalfuñi lom tiu wañinla: tu ke kom forla, kom akkeiela met lili lom.

33. Ã el fwak nu Sel, Leum, ña ako in wi
Kom nu in prison ã nu ke miši.
34. Ã El mu, Ña fwak nu šum, Piter, mwon
sisa tiu kakla misiñi, nu ke pal si kom fwa
lafwekin pal tolu tu kom tiu ete yu.
35. Ã El fwak nu selos, Ke Ña sipe kom-
wosla wañin nukin muni, ã tiu nuk ke fwa-
fwasyis, ã tiu faluk, ya kutu fwos yurumwos?
Ã elos mu, Wañin.
36. Na El fwak nu selos, Tu iñi, el šu
nukin muni yurol, lela lun es, ã ouyape nuk
ke fwafwasyis: ã el šu wañin kutlas ma lal,
lela lun kukakin nuknuk lal, ã moli sie.
37. Tu Ña fwak nu šumwos, tu ma iñi ma
šimusla a fwa payikin ke Ña, Ã elos oaku-
lañ nu ke met koluk: tu mao keik a fwa
payikin.
38. Ã elos fwak, Leum, liye, kutlas luo iñi.
Ã El fwak nu selos, Tari.
39. ¶ Ã El fwas liki ã šom, oanu El oru
met, nu ke eol Oliv, ã met tumal lutlut pe
fwas tuk ol.
40. Ã ke El tuku nu an si, El fwak nu selos,
Komwos pre tu komwos tiu ilyuk nu in mel.
41. Ã El šom luk elos oanu eot sisiwot, ã
sikukmutunti, ã pre, 42. fwakañ, Papa, kom
fwin luñšom, esla kup si iñi liki yu; ã tiu ou
Ña luñsik, tu ou kom luñšom.
43. Ã sie lipufon sikmi in kosaoe mi nu
yurol, in akkui El.

44. Ã El keokiuñ, ã inšiauñ pre ma lulap, ã fwiol oanu sa tul lulap nu in foko.

45. Ã ke El tuyuk liki pre, ã tuku nu yurin met tumal lutlut, El konoi olos yuk la motul ke asor, 46. ã El fwak nu selos, Efwo komwos ku motul? tukakak ã pre, fwin tiu ou iñi komwoş ilyuk nu in mel.

47. ¶ Ã iñi ke El kaskas, liye elun met si, ã el šu pañpañ Judas, sie sin sie-ñul-luo, el fwas met elos tuk, ã kolikiuñ nu yurin Jisus in ñok ol.

48. Ã Jisus El fwak nu sel, Judas, ya kom tukakunak Mwen nutin met ke ñok?

49. Ã ke elos šu tu apnu'laini liye ma fwa te oru, elos siyuk Sel, Leum, ya kem poki ke kutlas?

50. Ã sie selos, el poki met kulanšap lun met tol fulat, ã otala sral leyut.

51. Ã Jisus tupokoañ ã fwak, Tarinu ma iñi. Ã El kalye sral, ã akkeï el la.

52. Na Jisus fwak nu sin met tol fulat, ã kaptin lun tempel, ã met elder, šu tuku nu yurol, Ya komwos tuke liki oanu lain met iñunyar, ke kutlas ã šaku?

53. Ke Ña wi komwos in tempel piñanu len, komwos tiu sralmu pomwos lain yu; tu iñi auu lomwos, ã ku lun los.

54. ¶ Na elos es El, ã kol ol, ã wis El nu in lom sin met tol fulat. Ã Piter el fwas lũsela tuk.

55. Ã ke elos tanak e infulwin lomwu, ã tu-
keni mutu, Piter el oelulos mutu.
56. A sie mutan fwus el liye'l ke el mutu
mutun e, ã el sui'lye, ã fwak, Met si iñi el
pe oelul.
57. Ã el lafwekunal, fwakañ, Mutan, ña tiu
eta'l.
58. Ã kitin pal tuk sie pe el liye'l, ã fwak,
Kom pe sie selos. Ã Piter el fwak, Met, mo.
59. Ã akurun auu si tuk, sie pe el fwaknu
fwakañ, Payinu el iñi pe oelul; tu el met
Galili.
60. Ã Piter el fwak, Met, ña tiu etu ma
kom fwaku. Ã kitin misiñi ke el kaskas,
mwon sisa kakla.
61. Ã Leum El tapulle, ã ñetañ nu sel Piter.
Ã Piter el esam kas lun Leum fuka ma El
fwak nu sel, Met mwon sisa kakla tuk, kom
tufwa laflafwekin yu pal tolu.
62. Ã Piter el s̃om, ã tuñ ma lulap.
63. ¶ Ã met s̃u sruki'lye Jisus, elos aksruk-
sruk al, ã pook ol.
64. Ã ke elos nukomla mutal tari, elos pu-
kil mutal, ã siyuk Sel, fwakañ, Kom polyauk
s̃u pouk kom.
65. Ã ma puspis pe ma koluk lanu elos kas-
kas lain ul.
66. Ã ke lenelik, met elder lun met ã met
tol fulat ã met s̃im elos tukeni, ã kol ol nu in
mwolil lalos, fwakañ, 67. Ya kom Kraist?

fwak nu ŝes. Ã El fwak nu selos, Ña fwin fwak nu ŝumwos, komwos a tiu lalalfuñi.

68. Ã Ña fwin siyuk pe nu ŝumwos, komwos a tiu tupok mu nu sik, tiu lela tu Ña in ŝom.

69. Tuko Mwen nutin met El tufwa mutu on le paul leyut lun ku lun God.

70. Na elos nu kemwu fwak, Ke ma iñi, ya kom Mwen nutin God? Ã El fwak nu selos. Komwos fwak tu Ña el.

71. Ã elos fwak, Efwo kem ku ŝuk kutepe ma lo? tu kem ŝifwanu loñ ke oalul.

ŜAPTER XXIII.

Ã ELUN met nu kemwu elos tuyuk, ã kol ol nu sel Pailat.

2. Ã elos mutamwauk in ko al, fwakañ, Kem konoiok met si iñi El aksito'yela met an sa, ã oru lun tiu ŝuñ kiŝe nu sin Sisar, fwakañ, Tu El ŝifwanu Kraist sie togusa.

3. Ã Pailat el siyuk Sel, fwakañ, Ya kom Togusa lun met Ju? Ã El tupokoañ nu sel ã fwak, Kom fwak mao.

4. Na Pailat el fwak nu sin met tol fulat, ã nu sin metu, Wañin ma sito ña konoiok ke met si iñi.

5. Ã elos fwaknu, fwakañ, El kaifwinu metu, luti an Ju nu kemwu, mutamwauk Galili mi nu yin si iñi.

6. Ke Pailat El loñ ke Galili, el siyuk El la
met Galili ku sito.
7. Ã ke el etu tu El ma lun an sin Erod, el
sipa'lot nu sin Erod šu šifwanu muta pe nu
Jerusalem ke pal si iño.
8. Ã ke Erod liye'l Jisus, el eñun ma lu-
lap; tu ma patpat el kenu liye'l, tu el loñ
ma puspis ke'l; ã fwensok lal in liye kutu
menmen ma El oru.
9. Na el siyuk Sel ke kas puspis; ã wañin
ma El tupok nu sel.
10. Ã met tol fulat ã met šim elos tu ã
kaskas lain ul ma lulap.
11. Ã Erod wi met meun lal orek ma koluk
lanu nu Sel, ã aksruksruk al, ã nukmulañ ke
nuknuk mwolanu, ã siefwil sipa'lot nu sel
Pailat.
12. Ã len si iño Pailat ã Erod eltal ka-
wukin sie sin sie; tu met eltal eokaseï sie sin
sie.
13. ¶ Ã Pailat, ke el pañon mu nu sie met
tol fulat ã leum ã metu, 14. el fwak nu selos,
Komwos wis met si iñi nu yuruk, oanu sie šu
aksitoeye metu; ã, liye, ña siyuk ol met ye
mutomwos, ã wañin ma sito ña konoiok ke
met si iñi, ke mao komwos kaskas lain ul.
15. Ãok, Erod ouyape; tu ña sipe komwos
nu yurol: ã, liye wañinu ma El oru tu El
miši.
16. Ke ma iñi ña tufwa sruñlul, ã tula'l la.

17. (Tu ke tupek el tulala sie nu selos ke
kofwo.)
18. Ã elos tukeni nu sie wowoyuk, fwakañ,
Eslanu met si iñi, ã tula'l la Barabbas nu šes.
19. Ke sie meun in siti, ã ke akmus elos sis
el la nu in prison.
20. Ke ma iñi Pailat, tu el luñsel tula'l la
Jisus, el siefwil kaskas nu selos.
21. Ã elos wowoyuk, fwakañ, Uni'lye on ke
šaksiñ sugo, uni'lye on ke šaksiñ sugo.
22. Ã el fwak nu selos pal si aktolu, Efwo,
mea ma koluk ma El oru? Wañinu ma ña
konoiok ke'l tu El miši. Ke ma iñi ña fwa
sruñlul, ã lela lun šom.
23. Ã elos oru ma lulap ke pusra lulap tu
El miši on šaksiñ sugo; ã pusralos ã pusren
met tol fulat elos penla.
24. Ã Pailat el šap in oru oanu elos siyuk.
25. Ã el tulala nu selos el šu ke sie meun
ã akmus sisila nu in prison, šu elos siyuk ka;
ã el asalañ Jisus nu ke ma luñši lalos.
26. ¶ Ã ke elos kololot, elos srukie sie Sai-
mon, met Kurene, ke el tuke liki an si, ã elos
likiye šaksiñ on fwel, tu el wis mao tukin
Jisus.
27. Ã elun met ma lulap fwas tuk ol, ã mu-
tan, šu ašor ã tuñnu ke'l.
28. Ã Jisus el tapulla nu selos fwak, An nu-
tin Jerusalem, komwos tiu tuñ ke Ña, tu tuñ
ke komwos, ã ke tulig nutumwos.

29. Tu, liye, len a fwa tuku, in len šu elos
tufwa fwak, Inši mwowo mutan mwuskūl,
ā inšie šu tiu putete, ā titi šu tiu katiti.
30. Na elos fwa mutamwauk in fwak nu ke
eol, Komwos putatla nu fwus; ā nu ke eol
sisik, Komwos afwin kit la.
31. Tu elos fwin oru ma iñi ke šak mol, fu-
ka ke šak masla?
32. A ouyape luo pe, met koluk, oelul koko-
ot in anwuki.
33. ¶ Ā ke elos tuku nu an si pañpañ Kal-
vari, iño elos uni'lye on ke šaksiñ sugo, a met
koluk, sie on le paul leyut, ā sie on lesi.
34. Na Jisus el fwak, Papa nunok munas
nu selos, tu elos tiu etu ma elos oru. Ā elos
eselik nuknuk lal, ā šuk fwo.
35. Ā met elos tu liye. Ā met leum pe oelu-
los aksruksruk al, fwakañ, El molūla kutenu,
lela lun šifwanu mol El la, El fwin Kraist,
ma šulū lun God.
36. Ā met meun elos ouyape aksruksruk al,
tuku nu yurol, ā šuñ finegar nu Sel, 37. ā fwa-
kañ, Kom fwin Togusa lun met Ju, Kom šif-
wanu moli kom.
38. Ā ma šimula pe elos šim, yetal ke letter
lun Grik, ā Roma, ā Hebru ,EL IÑI TOGU-
SA LUN MET JU.
39. ¶ Ā sie sin met koluk, šu sripsripyuk,
el kas ko nu Sel, fwakañ, Kom fwin Kraist,
kom šifwanu moli kom ā ketal.

40. Ā sienu tupokoañ kaïyuk nu sel, fwa-
kañ, Ya kom tiu šañeñ sin God, tu kom lisyik-
la ouyape?
41. Ā kital fwol ka; tu kital es mol ke me
orekma las; ā met si iñi wañin ma koluk ma
El oru.
42. Ā el fwak nu sin Jisus, Leum, esam yu
ke kom fwa tuku nu in togusaï lom.
43. Ā Jisus el fwak nu sel, Payinu Ña fwak
nu šum, Len si iñi kom wi yu mutu in Para-
dais.
44. Ā akurun auu akonkos, ā los on fwal nu
kemwu nu ke auu akeu.
45. Ā fwatu los, ā nuknuk lisñe in tempel
mišalik infulwe.
46. ¶ Ā ke Jisus El wowoyuk ke pusra lu-
lap, El fwak, Papa, Ña likiye ñunik in pom!
ā ke El fwak ma iñi El miši.
47. Ā ke senturion el liye ma orala, el kak-
šakin God, fwakañ, Payinu El iñi met payi
si.
48. Ā met e nu kemwu šu tukeni nu sie nu
ke mao, ke elos liye ma orala, elos tuk inum-
wolos, ā folokla.
49. Ā elos nu kemwu šu eta'l, ā mutan šu
fwas tuk ol Galili mi, tu lūsila, liye ma nu
kemwu.
50. ¶ Ā, liye, sie met, ē Josef, met papu: el
met inwo, ā met payi: 51. (el iñi tiu oelulos
ke papu ā ma elos oru;) el met Arimatea, sie

siti lun met Ju; el šifwanu šano ke togusaï
lun God.
52. Met si iñi el šom nu yurol Pailat, ā ñuse
manol Jisus.
53. Ā el wis il ye, ā nukmula in linen, ā lik-
i'lye nu in lufin mas si, ma tufla in eot si,
wañin met on lū met.
54. Ā len si iño len ako, ā akurun len Sabat.
55. Ā mutan pe, šu oelul tuku Galili mi,
elos fwas tuk, ā liye lufin mas si, ā fuka ke
manol likiye.
56. Ā elos folokla, ā ako fokin šak keñ ā
me akmusra; ā moñla ke len sabat, oanu
ke ma šap.

ŠAPTER XXIV.

ALEN si umet ke wik, ke lu-tutañ, elos
tuku nu ke lufin mas si, ā wis fokin šak
keñ ma elos ako met, ā kutenu oelulos.
2. Ā elos konoiok eot si epusla liki lufin
mas si.
3. Ā elos utyuk nu lū, ā tiu konoiok manol
Leum Jisus.
4. Ā ma te oru, ke elos toninfoñ ka, liye, met
luo tu yurolos in nuknuk šaromrom.
5. Ā ke elos šañeñ, ā fokakinye mutalos nu
in foko, eltal fwak nu selos, Efwo komwos
ku šukun met mol yurin met miši?
6. El tiu os iñi, tu El molyuk. Komwos esa-
mak fuka ma El kaskas nu šumwos ke El

mutu in Galili met, 7. fwakañ, Mwen nutin
met fwa etũkyuñ nu in pon met koluk, ã
anwuki on ke šaksiñ sugo, ã len si aktolu
siefwil molyuk.
8. Ã elos esamak kas lal, 9. ã folokla liki
lufin mas si, ã luti ma nu kemwu ma iñi nu
sin sie-ñul-sie, ã nu selos nu kemwu šu lũla.
10. Ã Meri Magdalen, ã Joanna, ã Meri
nine kĩel Jemes, ã kutenu mutan oelulos, šu
fwakak ma iñi nu sin met šap.
11. Ã kas lalos oanu kas lusroñten nu selos,
ã elos tiu lalalfuñ olos.
12. Na Piter el tuyuk ã kasus nu lufin mas
si; ã šumwoli el liye nuknuk linen on yin
selos, ã el šomla, ã lut in šiel ke ma te oru.
13. Ã, liye, luo selos eltal šom len si iñi nu
sie an sisik pañpañ Emeus, ma lũs liki Jeru-
salem akurun furloñ on-ñul.
14. Ã eltal tukeni kaskas ke ma nu kemwu
ma orala.
15. Ã ma te oru, tu, ke eltal tukeni kaskas
ã asiyuki, Jisus el šifwanu fwas apkurun, ã
oelultal fwas.
16. Ã mutaltal srou tu eltal tiu eta'l.
17. Ã el fwak nu seltal, Kaskas šu komtal
kaskaskin sie sin sie, ke komtal fwafwasyis
ã ašor?
18. Ã sie seltal, šu ē Kleopas, tupokoañ
fwak nu Sel, Ya kom metša mugenu in
Jerusalem, ã tiu etu ma te oru iño in len iñi?

19. Ã El fwak nu seltal, Ka mea? Ã eltal
fwak nu Sel, Ke Jisus lun Nasaret, šu met
palu ku ke me orekma ā kas ye mutal God
ā met e nu kemwu.
20. Ã fuka met tol fulat ā leum las elos asa-
lañ nu ke paani lun mas, ā uni'lye on ke šak-
siñ šugo.
21. Ã fwensok lumem tu El iñi El šu tufwa
molūla met Israel. Ã kutepe wi ma iñi, len
si iñi len si aktolu tukin ma iñi orekla.
22. Aok, ā kutu mutan ouyape šu wiyus
orek kem in lut, šu taño lufin mas si ke lutu-
tañ: 23. ā ke elos tiu konoiok manol, elos tu-
ku, fwakañ, tu elos pe liye arurumu lipufon,
šu fwak mu El mol.
24. Ã kutu selos šu wi kem šom nu lufin
mas si, ā konoiok mao oanu ma mutan fwak;
tu elos tiu liye'l.
25. Na El fwak nu selos, O met lalfon, ā
matoltol inšiumwos in lalalfuñi ma nu kem-
wu ma met palu elos kaskas; 26. Ya tiu mwo
tu Kraist el keokiuñ ke ma iñi, ā in ilyuk nu
in ma mwowou lal?
27. Ã mutamwauk mi ke Moses ā met palu
nu kemwu, el akkalemye nu selos ma nu kem-
wu ma šimusla ke'l.
28. Ã elos fwas apkurun nu an si, yin eltal
šom nu we: ā El oru oanu tu El fwas nu
met kutu.
29. Ã eltal igolol, fwakañ, Kom mutanu yu-

rital; tu ma akurun eukela, ā len foñuni. Ā
El ilyuk in mutu yuroltal.
30. Ā ma te oru ke El foñyuñ nu ke tebue
yuroltal, El es bred, ā pre, ā kunšalik, ā šuñ
nu seltal.
31. Ā mutaltal igakla, ā eltal eta'l; ā El ef-
la ye mutalos.
32. Ā eltal fwak sie sin sie, Ya inšius tiu
furur inšius, ke El wi ketal kaskas ineku, ā
ke El akkalemye Baibel nu šes?
33. Ā eltal tuyuk ke auu si iñi, ā folokla nu
Jerusalem, ā konoiok sie-ñul-sie tukeni mutu,
ā elos šu oelulos, 34. fwakañ, Payinu Leum
El molyuk, ā sikmi nu sel Saimon.
35. Ā eltal fwakak ma oru inganeku, ā fuka
eltal eta'l ke kunšalik bred.
36. Ā ke elos kaskas ou iñi, Jisus el šifwa-
nu tu infulwelos, ā fwak nu selos, Misla nu
šumwos.
37. Ā elos šañeñ ā mutok ā nunku mu elos
liye sie ñun.
38. Ā El fwak nu selos, Efwo komwos ku
toninfoñ á efwo ku silalalfuñi fwasyuk inši-
umwos?
39. Komwos liye po'k ā niuk, tu Ñanu iñi:
kal yu wi ā liye; tu ñun wañin ikwe ā sri,
oanu komwos liye keik.
40. Ā ke el kaskas ou iñi tari, El luti nu se-
los paul a niel.
41. Ā iñi ke elos silalalfuñi ke eñun, ā lut, El

fwak nu selos, Ya os me moño yurumwos
yinu ?
42. Ã elos šuñ nu Sel ipen ik munmun, ã
ipen huni komb.
43. Ã El es ã moño ye mutalos.
44. Ã El fwak nu selos, Ma iñi kas ma Ña
fwak nu šumwos, ke Ña mutu yurumwos
met, tu ma nu kemwu payikin, ma šimusla
in manu lun Moses, ã in ma palu, ã in psalm
ke Ña.
45. Na El igasla etu lalos, tu elos in etu Bai-
bel: 46. Ã fwak nu selos, Ou iñi ma šimusla
ã ou iñi mwo tu Kraist in keokiuñ, ã in mol-
yuk yurin miše mi ke len si aktolu: 47. ã tu
auliyuk ã ella ma koluk fwa lutiyuk in Ẽl
yin an nu kemwu, mutamwauk nu Jerusa-
lem.
48. Ã komwos met lo ke ma iñi.
49. Ã liye, Ña sipaot mwuleuñ lun Papa
tumuk nu fwomwos: ã komwos mutanu nu
in siti Jĕrusalem, nu ke pal si komwos tufwa
nuknukyuñ ke ku tu lũñ mi.
50. Ã El kololos wot nu ke Betani, ã El sru-
kak paul, ã akinšimwowoye'los la.
51. Ã ma te oru ke El akinšimwowoye'los la,
etũkla El luk elos, ã utũkyuk nu in kosao.
52. Ã elos ali nu Sel, ã folokla nu Jerusalem
ke eñun lulap.
53. Ã pal nu kemwu elos os in tempel kak-
šakin ã kulunu nu sin God. Amen.